

– Бэлиэ түгэн –

– **Общественные публичные слушания** –

“АЛРОСА” Ньурба улуунун кытта бииргэ үлэлэхэр сөбүлэнэ уһатылынна

“АЛРОСА” АК 2020-2021 сс. үлэтин түмүктэрин уонна инники сороктарын дүүүллэхэр хаһаайыстыбаннай актыып улахан ыгырылаах мунһааһар улуус баһылыга А.М.Инокентьев солбуйааччыта Н.И.Бурнашевтуун кыттыыны ылла. Манна 6 алмаастаах улуус баһылыктара, СӨ Ил Дархана Айсен Сергеевич Николаев уонна СӨ Бырабытылыстыбатын чилиэннэрэ кытыннылар.

Мунһааха “АЛРОСА” АК 2020 с. пандемия кэмгэр үлэтин-хамнаһын хайдах быһыылаахтык тэриммитин, уустук балаһыанньаттан хайдах тахсыбытын уонна 2020 с. бүтэнигэр сөптөөх дыһаны түмүгэр сырьелара атыга баран, алмаас, бриллиант атыгыланан балаһыанньа көмүтүн, инники былааннарын туһунан хампаанньа генеральной дириэктэрэ Сергей Сергеевич Иванов сиилини иһитиннэрдэ. Ил Дархан Айсен Сергеевич Николаев “АЛРОСА” АК пандемия ыарахан кэмгэр социальной боппуруостарга бэйэтин социальнай эбэһэтэлиститибэлэрин өрөспүүбүлүкэ иннигэр уонна 8 алмаастаах улуустар иннилэригэр барытын толорбутун бэлиэтэтэ. Бу киэнгэ үлэ барыгар экологияга улахан хоромньуну таһаарбат курдук, айыда харыстабылыгар күүскэ болжомто ууралларыгар ыйда.

Мунһаах туһунан улуус баһылыга Алексей Иннокентьев инстаграмна тус сирэйигэр манньк суруйар:

– Биһиги – 6 улуус баһылыктара тохтобул кэмгэр Айсен Сергеевичтыын уонна Сергей Сергеевичтыын көрүстүбүт. Манна мин Ньурба дьонун-сэргэтин саамай долгутар уонна мунчаардар боппуруостары – Марха өрүс киртийиитин, Ньурба улууна уонна “АЛРОСА” АК икки ардынаабы сыһаннарын бу кэлэр сылларга хампаанньаны кытары бииргэ үлэлэхэргэ быйыл болдьоҕо бүтэр сөбүлэнмитин салгы уһаттарар туһунан, “Ньурба-АЛРОСА” дьэитин уонна Ньурбага сир анныттан иһэр ууну ылы боппуруостарын көтөхтүм.

Марха өрүс киртийиитин туһунан Айсен Сергеевич: “Биһигин даһаны бэрэбиэргэ үлэтэ бара турар, итинэн диригник үөрэтэн быһаарыны ылынахтаахпыт”, – диэтэ. Үөһэттэн Марха өрүскэ түһэр бары үрэхтэртэн анаалыс ылыгытын, бу кутталаах эттиктэр көрдөрүүлэрэ үрдэһинэ туохтан буоларын быһааралларыгар соруудахтабытын эттэ.

Мань тэнэ “АЛРОСА” АК генеральной дириэктэрэ Сергей Сергеевич Ивановка алмаас хампаанньатын уонна Ньурба улуунун икки ардыгар 3 сыллаабыта түһэрсиллибит бииргэ үлэлэһин туһунан (ССЭРНУ) сөбүлэнин уһатарга этии киллэрбиппин, “уһатабыт” диэн халбаннаабакка биэргэттэ. Инньэ гынан сөбүлэһини кэлэр сылларга салгы хайаан даһаны уһатарга кэпсэттибит.

Бэйэ информ.

– **Тыа хаһаайыстыбата** –

Бурдук ыһыытын үлэтэ барар

Ыам ыйын 24 к. Ньурбатаабы сүөһү аһылыгын хампаанньатын үлэһиттэрэ Ньурба к. таһыгар Киппэ Бүтэйигэр бурдук ыһыытыгар киридилэр. Хас да үлэни тэнинэн толорор кыахтаах “Агратор” оборудованилаах МТЗ-12.21 тыраахтырга икки симиэнэн Юрий Саввинов уонна Николай Никифоров үлэлиллэр. Кинилэргэ Стас Васильев илии-атах буолан көмөлөһөр.

Бааһынаабы сүлдьэн Ньурбатаабы сүөһү аһылыгын хампаанньатын салайааччыта Александр Илестяров уонна агроном Мария Кириллинаны көрсөн кэпсэттим.

Быйылгы ыһыы үлэтин ыам ыйын 14 к. саҕалаабытыт. Ыам ыйын 19 к. бааһыналарга сиик саптарыта бүппүтэ. Барыта 267 гаа диискэлэммитэ эбэтэр бороноломмута. Мань сэргэ Ньурбатаабы госсортоучастакка 20 гаалаах бааһынагыгар сиик саптаран биэрбиппит.

Билигин 50 гаага дьэһимиз уонна 217 гаага эбиэс ыһыллар. Былырын 220 туонна бурдугу хомуйбутуттан ыраастаан, сизэм гынан ы?а сылдыбыт. 3-4 күнүнэн ыһыыбыт үлэтин түмүктүүр былааннаахпыт. Сирбит оруубуна ирэн, сөптөөх кэмгэр ыһа сылдыбыт. Үчүгэй буолуо диэн эрэхтүрэх сананабыт. Сир үлэтигэр күн-дьыл хайдабыттан эмиэ элбэх тутулуктаах.

Быйыл өрөспүүбүлүкэттэн сиртэн үүнүүнү ылыга кэлэр субсидия суотугар саҕа тиэһиньик атыыластыбыт. “Оборотнай булуук” уонна итальянскэй пресс-подборщик ылыбыт, үлэбит хайысхатын кэнэтиэхпит. Барыта холбоон 3 сыл устата 25 мөл. тахса солк. суумаҕа сир үлэтин тиэһиньиктэрин уонна оборудованиенан хааччылыныбыт. Онон тэрилтэбит дьэ силигэ ситтэ диэххэ сөп.

Быйыл да үлэ элбэх. Улуус дыһалтата биһиэхэ тиэрдэр былааннаах соруудаһынан салайтаран үлэлибит. Куочай бааһынагыгар 300 гааны арендаҕа ылан бааһынаны чөлүгэр түһэриэхтээхпит. Сыллата тэриллиилэх хаһаайыстыбаларга сир үлэтигэр көмөлөһөбүт. Быйыл да бурдук ыһыытыгар Күн-дээдэ тахсыахпыт, “Сиибиктэ” бааһынай хаһаайыстыбага эмиэ үлэлиэхпит. Марха өрүс уңуоругу нэһиликтэртэн сайаапка киридэбинэ бурдуктары ыһан биэрэһиппит. Баҕар, “Саха сүһүөтэ” генофонднай казеннай тэрилтэ Чкаловтаабы отделеһиытыгар сиилэс бэлэмнэһинигэр көмөлөһүөхпүт.

Ону сэргэ быйыл сүрүн күүспүтүн базабытын туттарга туһаайыахпыт. Сүлэбэ урукку сопхуос базатын ылан туһана сылдыбыт, ону сөргүтүөхпүт. Былырын ону өрөмүөннэн бурдукпутун кутан харайыһыбыт. Бурдуктун улахан ангарын атыылаан дохуот киллэриннибит. Ол суотугар өрөмүөннэ туттар үптэнибит. Билигин салгы базабытын

кэнэттэн, күрүөлээн үчүгэйдик онгостуохпун. Тиэһиньикэбитин кыһын туруоран харайарга, үчүгэй харабыл энгин булан салгы үлэлиэхпит.

Облепиха олотулар

Аҕыйах хонуктаабыта ватсабынан облепиханы олорто сүлдьар агро-оскуолалар хаартыскалар тарҕаммыта. Дьон итини улахан кыһын сэнээрбитэ. Сир үлэтин идэтиэн дьарыктанар Ньурбатаабы сүөһү аһылыгын хампаанньатын салайааччыта Александр Илестяров кытта кэпсэтэн, олордубут облепихаларын көрө тийэ сырыттым.

Александр Иванович кэпсииринэн, былырынныттан облепиханы үрэтэн баран олордорго быһаарыммыттар. Бурятиятан “Тохойские сажены” диэн суорду биһиги усулуобуйабытыгар сөп түбэхэр диэн, 1053 устууканы атыгылаан аҕалтарбыттар. Бааһына кытытыгар булуугунан хорутан бэлэмнээн, 12 эрээккэ 80-нуу устууканы (барыта - 960 үнүгэс) олордубуттар. Сороҕун олордохтарын баалаах, эрдэттэн үлэспит оскуолаларга биэрбиттэр.

“Агроном Мария Руфовна Кириллина сүүрэнкөтөн, иилээн-саҕалаан агро-оскуолалары ынгыртаан субуотунуу кэриһиттэ, – диір Александр Илестяров. – Билигин элбэх киһи мустара көңүл-лэмэттинэн сибээстээн, хас да күн аҕыйахты киһилээх кэлэн үлэлиһиттэрэ. Биһиэхэ суруйан биэрбит рекомендацияларын толору тутуһубут. Эрээттэрин икки арда - 3 м, үүнээйилэр икки ардылара - 2,5 м. Биір эрээккэ атыр үнүгэстэр олордунулар, онтон 5 эрээккэ тыһы үнүгэстэр. Олордорбутугар бодобуһунан 5-тэ уу аҕалтаран куттубут. Өссө биірлэ куттарыахпыт. Бааһына таһыгар кыра уулаах онгоһу күөл баар. Онтон салгы, силиһин тарта даһаны бэйэтэ дыһалатынан үүнэн барыаҕа. Туспа күрүөлээн сабан кэбиһиэхпит.

Облепиха биһиги тыйыс кыһыммытын эрэ тулуйдар, үүнүө диэн толкуйдуубун. Бурятияга олордор буордарын почвата биһиэнигэр майгыныһыр. Мин хас да сиринэн - Новосибирскэй, Иркутскэй, Амур уобаластарынан анаан баран көрө сүлдьыбытым. Бурятияга биһизинигэр арыһый майгыныһыр тыйыс усулуобуйага үүнэр эбит, онно кыһын мунгутаан -45 кыраадыска тийэр. Ол эрээри билигин эрдэттэн туох да диір кыах суох, биһиги кыһыммытын хайдах туоруруттан тутулуктаах буоллаҕа.

Облепиха 3 сылынан отонун биэрэр. 1 гааттан соҕуруу 15 туонна кэринин ыллалар. Муорус онгоруохпун, оҕо уһууааннарын кытта кэпсэтэн кинилэргэ биэриэхпит. Облепиха отонун “перегоннаан” облепиховай арыһыны онгоруоха сөп. Сэбирдэхтэрэ чэй буолар. Бу 3 хайысхаттан саатар 1-рэ үчүгэйдик үлэлиэхтэбинэ син дохуот кириэ этэ”.

Геннадий АНТОНОВ.

Проект одобрен

Проект о расширении и реконструкции отвала сухих хвостов обогатительной фабрики №16 Нюрбинского ГОКа одобрен с учетом поступивших замечаний и предложений”.

24 мая в очно-заочной форме прошли общественные публичные слушания по проекту “Нюрбинский ГОК. Обогажительная фабрика №16. Расширение. Отвал сухих хвостов. Реконструкция”. В слушаниях приняли участие руководители района, заместитель гендиректора АК “АЛРОСА” Алексей Дьячковский и другие ответственные работники АК “АЛРОСА”, и.о. заместителя руководителя Департамента геологии Министерства промышленности и геологии РС (Я) Анна Михайлова, главы МО, депутаты, представители надзорных органов, общественности и населения района. Модератором выступил председатель районного Совета депутатов Сергей Евсеев.

Были заслушаны выступления гендиректора Нюрбинского ГОКа Анастасия Платонова, главного инженера проектного института “Якутниипроалмаз” АК “АЛРОСА” Андрея Наумова, начальника отдела охраны природы проектного института “Якутниипроалмаз” АК “АЛРОСА” Екатерины Белозеровой. Проект заблаговременно был размещен на сайте официальном сайте администрации МР “Нюрбинский район”.

Поступившие вопросы касались содержания сухих хвостов, концентрации тяжелых металлов, высоты дамб по периметру ярусов отвалов сухих хвостов, корректировки проектной документации объекта для повторного внесения на государственную экологическую экспертизу.

На обсуждении выступили сопредседатель комитета “Вилюй” Наталья Иннокентьева, член Общественного совета РС (Я) Павел Необутов и председатель Бордонского наследного Совета Проконий Степанов. Сергей Евсеев отметил, что произошедшие техногенные аварии на водных объектах АК “АЛРОСА” в 2018 г. и в 2021 г. стали причиной большой обеспокоенности местного населения и призвал представителей АК “АЛРОСА” изменить политику и стать более открытыми для местного населения.

По итогам голосования большинством голосов проект о расширении и реконструкции отвала сухих хвостов обогатительной фабрики №16 Нюрбинского ГОКа одобрен с учетом поступивших замечаний и предложений. Воздержались 6 чел, против - 1 голос.

Пресс-служба МР.

Сводка лесных пожаров на территории Нюрбинского района

С начала пожароопасного сезона на территории Нюрбинского района зарегистрировано 19 лесных пожара, из них 14 - в наземной зоне и 5 - в зоне авиационного обнаружения и тушения. В данное время 15 лесных пожара ликвидированы.

В настоящее время на территории Нюрбинского района действуют 2 лесных пожара, 2 пожара локализованы. Работы по тушению ведутся силами и средствами привлеченного местного населения, работниками филиалов республиканских авиаотрядов ГБУ РС (Я) “Авиалесоохрана” (Нюрбинский, Верхневилуйский, Сунтарский, Горный, г. Якутск, всего - 61 чел.), филиалов ГАУ РС (Я) “Якутлесресурс” (Нюрбинский, Верхневилуйский, Сунтарский, всего - 49 чел.).

Ситуация находится на контроле, угрозы населенным пунктам и объектам экономики нет. При этом остается сложным характер пожаров, в некоторых местах горят торфяники, огонь переходит в верховую форму.

Лесной пожар ЛП № 13 (АСС) действует, в местности “Тонус маара” МО “Нюрбачанский наслег” на площади 40 га, из них 30 га - лесная, 10 га - нелесная. Расстояние от н.п. Нюрбачан 11,5 км. Всего на тушении задействовано 59 чел. ДПС Авиалесоохраны. Техника: гусеничный трактор 1 ед., автомобиль 2 ед.

Лесной пожар ЛП № 18 (НСС) местности “Эдьигээн” МО “Тюмюкский наслег” на площади 110 га, в т.ч. лесная - 60 га, нелесная - 20 га, верховая - 30 га. Расстояние от н.п. Маар около 4 км. Наземная зона контроля. Всего на тушении задействовано 69 чел. (привлеченные силы и средства: ПХС ГАУ 40 чел., привлеченное местное население - 44 чел.). Техника: гусеничный трактор - 2 ед., МТЗ - 4 ед., УАЗ-13 ед.

На данном пожаре при тушении участвуют силы и средства ДПК соседних сел (Жархан, Хангалас, Акана, Марха).

Дополнительно прибыли силы и средства сотрудниками ГАУ “Якутлесресурс” из г. Якутск в количестве 15 человек, 2 летчика наблюдателя ГБУ (Я) “Авиалесоохрана”.

Служба жизнеобеспечения Нюрбинского района.

– **Коммунальное хозяйство** –

Завершился отопительный сезон

На основании распоряжения Правительства РС (Я) от 17 марта 2020 года N 257-р “О мерах по подготовке объектов жилищно-коммунального хозяйства и предприятий топливно-энергетического комплекса РС (Я) к отопительному сезону 2020/2021 года” и распоряжения Главы МР “Нюрбинский район” РС(Я) от 24.03.2020 г. №406 “О мерах по подготовке объектов жилищно-коммунального хозяйства и предприятий топливно-энергетического комплекса Нюрбинского района к отопительному сезону 2020/2021” завершена подача теплоснабжения с 25 мая 2021 года.

Отопительный сезон завершается в штатном режиме без замечаний со стороны контролирующих органов. В целом, мы оцениваем работу объектов теплоснабжения на оценку “хорошо”.

Собств.инф.

— Олохтоох салайыныы —

Үлэ-хамнас ыпсар

Марха өрүс кыйа олоор нэһилиэнньэлээх пууннар Саха НККК Талбан биэриитин мэк-тигир, тыыммакка да көрдүлэр-ниитилэр. Бу өйдөнөр, өскө уу бассейна дынг-чыхчы киртийбит буоллабына олохтоохтор доруу-буйаларыгар охсууну аҕалыан сөп.

Билинги туругунан чинчийилэр бүтэһиктээх түмүктэрэ биллэ иликтэр, онон онуоха-маньаха диэри "буруй эрэ моттойоҕо" диэ-битти АПРОСА ПХ-ны муос-таас тылларынан сангартан тутту-нуохха. Буруйдаах буоллабына кини курдук социальнай эбэһэти-листитбэлэри маннайгы уочаракка туруорар хампааньалар тарбахха эрэ баттаналлар.

Иһэр-туттар уу хаачыстыба-тыттан тирээн "Таркаайы нэһи-лиэгэ" МТ дыһалтатыгар сырыт-тым, балаһыанньаны билсестим, салгы атын туһайыыларга ирэ-хоро эһэргэстибит.

Владислав Васильев:
Альтернативнай
источниктарга
ылсыһааха

Социальной ситимнэргэ өрүс киртийэн тыа бизэс нэһилиэк-тэ-ригэр иһэр уу боппуруоһа кутур-гуйалы кэйэр, дыон-сэргэ иэдэ-йэр диэн баһан суруллубутун аах-пыппыт. Ис дынгэр хартыына атын - олохтоохтор хаһаас муоста-рын, сир аннынаабы ууну, стан-ция ыраастаабыт уутун иһэллэр. Билингитэ кыһалба суох, инни-китин бириэмэ көрдөрөн иһиэбэ.

Владислав Анатольевич,
ардыгар тус бэйэм Николай Якут-ский "Комустээх уруйэтин" санаан ылабын. Ол да буоллар өрөспүү-бүлүккэ хостуур промышленность сайдыахтаах. Айыыга буюмуруо диэн сир анны баайын тынгыраах-тааха таарытарбакка хам баттаан олодохтунуна сайдыы долгунуттан кизэр эһилиэкпит турдаба. Онон боппуруос экология-ба, технологическай ирээбиллэри кытаанахтык тутуһууга, мони-торинга уонна нэһилиэнньэни опе-ративнайдык иһитиннэриигэ сы-тар. Таркаайыга иһэр-туттар уу кыһалбата баар дуо?

- Билингитэ суох. Үүнэр ый-тан Киирэптээҕи ууну ыраастыыр станция өрөмүөннэннэбинэ өссө холкутуйуохпут, иһэр уу онтон

Субуотунньукка.

кэлиэбэ. Урут Эбэбиттэн туһа-нарбыт, хомойуох иһин Муоһаа-ны уута олус түһэн турар.

Киирэптэн Геннадий Семен-ов диэн водовозтаах хохуун кини Хангалас скважинатынан сакаа-һынан аҕалар, ыал эрэ барыта мууһу дэлэйдик хаһаамтатаба. Ити маннайгыта.

Иккиһинэн. Эбэбит хаһан хаатын толоруо биллибэт, ол иһин эрдэттэн дыһанан Таркаа-йыга "Куталаах" диэн сир харабын уонна Киирэпкэ Тибики күөлүн ууларын анаалыстаппыппыт. Тү-мүктэрэ үчүгэй, онон инникитин мантан иһиэхпит-туттуохпут. Чуо-бааччы этиэм - уу боппуруо-һа биһиэхэ уһугулаабат.

Тус толкуйбар, куһаҕанын тал-ан эттэххэ, промышленность хостуур эбийиэктэригэр саахал-лар хаһан баҕарар тахсыахтарын сөп. Онон атын хос суоллары көрдүүр-үөрэтэр наада буолсу. Холобур, ыаллыы Акана баһылы-га Ефрем Семенов урукку чинчи-йиилэргэ олобуран нэһилиэккэ сир аннынаабы скважина уутун туһанарга туруорсар. Уопсайы-нан, атын да нэһилиэнньэлээх пууннарда бу туһайыыга үлэлэ-һэргэ үрдүкү салалта болҕомтотун хатыан наада. Хангаластар, Маар-дар, Үөдэйдэр итинник ууну тут-таннар кыһалбата суох олоро-лор. Ыраастыыр станция үлэлээ-

тин, ол гынан баран мань харах далыттан таһаарымыааха.

Иван Моргусов:
Ырааһырдыы
үлэтэ бүттэ

Салгы баһылык солбуйаач-чыта Иван Афанасьевич булт се-зона аһыллыбыт кэмигэр сабаҕа-лаан көрүүнэн Чонноонго кини буруйунан ойуур баһаара тура сылдыбытын иһитиннэрдэ. Чу-гас таабырдаммыт булчуттар иһи-тиннэриини туттаат уоту умуруо-руута төннүбүттэр, бастакы күн-нэ 13 эрэ буоллахтарына сарсы-ныгар 23-кэ тийбиттэр. Сар-сыарда ааттаах эрдэттэн кизэ 10 чаас ааһар диэри сылдьаннар икки күнүнэн локализацияны, онтон ликвидацияны биллэрди-лэр.

Баһаары утары охсуһааччыла-ры учаастактаабы лесничэй Вла-дислав Владимирович Додохов салайан сырытта, билигин кэтээн көрүү уурайа илик. Үлэһиттэр таабыллара онһуоллан, туох баар докумуон ситэн тустаах тэрилтэбэ барбыт, урукку курдук харчы кэ-лиитэ уһаабата буоллар диір ба-һылык солбуйааччыта.

Оройуонга биллэрлибит ырааһырдыы ыйдара Таркаайыга көхтөөхтүк аастылар, онно сүрүн төрүөтүнэн дыһалта олохтоох тэ-

рилтэлэри кытта дыһалабыайдык үлэлээбитэ буолла. Өскө урут Эбэ кытыгыта ыһылла-тобулла сыппыт буоллабына билигин кини мөс-сүөнэ уларыйда, дыэ тастара уон-на уулуссалар чэнчис көрүнгэри-нэн харабы үөрдэллэр. Сэрии сылларын оҕолоругар социальнай көмүскэл күүһүрбүтүнэн дыһалта икки бэтэрээн - М.Н. Петрова, Таркаайы уонна Киирэптэн М.Д. Алексееваны хамыһыһа көрүү-түгэр түһэртэр, тустаахтар толору хаачылыы киирэрэ буоллар диэн санааларын эппиттэр. Тар-каайыга 4 сүл устата 15 киһи, о.и. 6 тыыл бэтэрээнэ, инбэлииттэр о.д.а. кыһалбалаах араҥа дыоно олоор дыһэлэрин өрөмүөннэ-питтэр, бу үчүгэй сыппара.

Мелиоводхоз
управления
быһаарара буоллар

Муоһааны, Дьөнкүүдэ Эбэлэр уулаара түһэн олохтоохтор айма-наллара бааламат. Холобур, Тар-каайылар кыһынгы ойбонноро 3 км. сиргэ баар, Аканалар да онтон атыннара суох. Муоһааныга Хар-ыйалаах урбэтиттэн уу киирэр. Былырын оройуон салалтата Марха кустатын баһылыктарын мунһан уопсай сүбэһэн биір сүл Харыйалаах уута Муоһааныга киирэр, эһилигэр Дьүүктэбэ диэн чопчулаабыта.

Ону баара Эбэбэ быйыл уу кэлбэтэбэ, кыра уу киирдэ. Ол былырынгы быһаарынан Эбэттэн икки Бөргөмдөбө уу бар-бат, кинилэр урут Муоһааныттан уонна Сизэн үрэхтэн нүөлсүйэллэр этэ. Хомойуох иһин, Сизэнгэ уу киирбэтэбэ 10-ча сүл буолла, өс-сө онон хаалыах курдук. Ол иһин былырын 800 тыһ. солкуобайга үрэби ыраастыыр үлэ ытыллы-быта да Дьөнкүүдэбэ ааһар уу суох.

Уопсайынан нүөлсүтүү боппу-руоһа сытыы. Уопсай дыһалаба кыһаллар дыон социальнай си-тимнэргэ араас этиилээх тахсал-лар. Холобур, Аканаттан Виктор Торохов тус көрүүлэрдээх. Дьы-нэр, киһи эрэ барыта гидрологи-

яҕа, мелиорацияба билилээх буолбат, онон нэһилиэнньэбэ управление исписэлиистэрэ си-рэй көрсөн, атах тэлсэн олоорон дыһаланы-куолуну быһаараллара үчүгэйтэн атыны аҕалбата чуол-кай. Маны толкуйдуоһа.

Лилия Алексеева: Ынах төбөтүгэр эбилли баар

Дыһалтаба тыа хаһаайыстыба исписэлиһэ Лилия Петровна бары хаһаайыстыбалар күөххэ этэнгэ үктэннилэр диэн сэргэх кэпсээннээх буолла.

Нэһилиэккэ 1178 төбө сүөһү баарыттан 367-тэ ынахтар, сылгы-лар 776-лар, бизэ 403 төбө, 108 төрөөтө. Кэтэх сүөһүлээхтэр 26 киһи 35 тыһ. солк. маннайгы траншын ылылар, ордуга бу күн-нэргэ түһэр. Сыл ангарыгар тунгуй бургунас төрөөтүбүнэ отчуокка киирдэбинэ ынахтаах хаһаайын эмиэ харчыга тиксэр.

Лилия Петровна этэринэн сүөһү төбөтүгэр, ыанар ынахтарга олус баһырхай да буолбатар эбил-ли сыллата улаатар чинчилээх. Нэһилиэккэ 13 баһынай, биір сылгы, биір сибииннэ иитэр ха-һаайыстыбалар бааллар.

Үтү судаарыстыбаба тутта-рыы былаана 330 туонна. Таркаа-йыга "Байар" кооператив филиал-ын СӨ переработкаба промыш-ленноһын туйгуна Розалия Осиповна Андреева үлэлэтэр. Филиал 6 үлэһиттээх, күлгнэ 1 туоннаттан тахса үтү тутаннар суораты, йогурту, бифидоксы, творогы, адыгейскай сыры "Бери, не хочю" диэххэ айылаах дэлэйдик онгорол-лор.

Чугастаабы нэһилиэктэр, Ньурба куорат олохтоохторугар Таркаайы "Байара" бренд курдук буолла диэтэххэ сыспаппын.

Оттоонун кэлиэ турдаба, ис-писэлиис кэпсиринэн былы-рын 2300 туонна от хомуллубут, от дэлэй буолан ИП Григорьев Павел Ильичтэн Эбээн Бытан-тайдар, Чурапчылар о.д.а. атыы-ласпыттар. От хампаанньата, үгэс курдук манна олус көхтөөх боу-лааччы, онтон быйыл да инники кирибиттэн түспэпит буоллар, диэн Лилия Алексеева кэпсэти-ни туомтуу баайда.

Афанасий ИВАНОВ.

— **Выборы-2021** —

О предварительном голосовании "Единой России"

19 сентября сего года, в Единый день голосования, пройдет выборы Государственной Думы Федерального Собрания РФ 8-го созыва.

24 мая уже началось электронное предварительное голосование партии "Единая Россия" по кандидатурам для последующего выдвижения от партии кандидатов в депутаты Государственной Думы Федерального Собрания РФ 8-го созыва по федеральному избирательному округу на территории Республики Саха (Якутия). И оно продлится по 30 мая.

Планируется, что всего в Нюрбинском районе должно принять участие в праймеризе "Единой России" 40% избирателей, т.е. 5540 чел. В Нюрбинском районе на сайте pg.er.ru было зарегистрировано более 700 чел. вместо 300 чел. запланированных. Из них вчера проголосовало электронно более 100 чел.

Очное голосование состоится 30 мая, с соблюдением санитарно-эпидемиологических мер.

В муниципальных образованиях Нюрбинского района образовано 19 участков для очного голосования, в т.ч. в г. Нюрба - 3 участка: в мкр Убоян - в здании библиотеки возле спортивного зала, в ДК "Кыталык" и в спорткомплексе "Олимп".

Все наслег, где будет проводиться праймериз "Единой России" будут обеспечены всеми необходимыми средствами.

Наша главная цель - обеспечить активное участие избирателей Нюрбинского района в предварительном голосовании партии "Единая Россия" по кандидатурам для последующего выдвижения от партии кандидатов в депутаты Государственной Думы. Независимо от принадлежности к какой-либо партии, чем больше будет представлено в высшем представительном органе страны, тем лучше для нашей республики.

На прошедшем 25 мая совещании обсуждены вопросы организации праймериза "Единой России" по кандидатурам для последующего выдвижения от партии кандидатов в депутаты Государственной Думы Федерального Собрания РФ 8-го созыва по федеральному избирательному округу на территории Республики Саха (Якутия).

Пресс-служба МР.

"Билинги туругунан эдэр ийэлэргэ больничнай харчыга кыра төлөнөр. Оннук буолуо суохтаах," - диэн Владимир Путин иһитиннэрдэ.

Больничнай лиис төлөбүрэ үлэ-нит ыстааһыттан тутулуктаах. Өр үлэлээбит киһи ыалдьан олоорон кэмигэр хамнаһын үгүс чааһа төлөнөр, кыра ыстаастаах үлэниккэ - кыра.

Ньурбатаагы ФСС сүрүн уполномоченнай исписэлиһэ Сергей Иванович Афанасьев этиигэ сөпсө-һөбүн диір:

- 5 сылтан кыра ыстаастаах эдэр ийэ больничнайга бардабына хамна-һын 60%, 5-8 сүл ыстаастаах буолла-бына - 80% төлөнөр. Толору хамнас 8 сылтан үрдүк ыстаастаах үлэниккэ көрүллэр. Аны төлөбүр оҕо хайдах эмтэммиттэн (стационарга сытан

— **Путин этиитин дьүүллэһбит** —

Эдэр ийэлэргэ больничнай төлөбүрүн үрдэтиэххэ наадатын ыйда

дуу, дыэтигэр олоорон дуу) тутулук-таах. Онон, чыхчы, Владимир Влади-мирович Путин этиитигэр олобуран Федеральнай Сокуонна уларыыы киирэрэ олус үчүгэй буолуох этэ. Тоҕо диэтэххэ кыра оҕолоох эдэр тө-рөппүт больничнайга барар түгэни-гэр, бу ыал буддьүөтүгэр сүүйтэриил-лээх буолар.

Ньурба улуһуттан төрүттээх эдэр ийэ Ирина Николаева дойду ба-һылыга В.В.Путин Федеральнай мунһааха этиитин кытта эмиэ сөп-

сөһөрүн этэр.

"Биһиэхэ, эдэр ыалга бу олус то-боостуох боппуруос. Оҕолор кыра-ларыгар, уһуйаанга сана сылдьан саҕалыыр кэмнэригэр үгүстүк ыал-дыаллар. Ол айыы больничнай ылан истэххэ, ый бүтэһигэр быһкаа хам-нас аахсабыт. Биллэн турар, бүд-дьүөппүтүгэр охсуулаах.

Онон Владимир Владимирович этиитэ олоххо киирэрэ буоллар бэрт буолуо этэ".

Александра ВАРЛАМОВА.

— **Социальной эйгэ** —

Бэйэ дьыалатын тэриннэ

Үлэтэ суох киһиэхэ, ордук тыа сиригэр, социальнай хантараак түһэр-сэн, бэйэ дьыалатын арынара олус табыгастаах.

Үөдэй нэһилиэгин үс эмдэй-сэмдэй кыра оҕолордоох дыэ кэргэн аҕата Николай Васильевич Андреев тыа сиригэр үлэ мистэтэ суоһунан, дыэ кэргэн дохуотун үрдэтэр сыал-тан, улустастаабы социальнай харалта управлениетын кытары быйыл соц-хантараак түһэристэ. Ол чэрчиги-нэн Маар техникумугар үөрэбин тө-лөбүрө төлөнөн, Николай сыбаар-сык идэтигэр үөрэнэр. Ыал ийэтэ Үөдэй нэһилиэгин дыһалтатыгар тыа хаһаайыстыбатын исписэлиһи-

нэн үлэлиир. Бу иннинэ Николай Васильевич тутууга, куорат ыккардыгар такси-лыы сылдыбыт.

- Тимири сыбааркалааһынга сыһыаннаах буоламмын, сыал-сорук онгостон, бэйэ дьыалатын астарга сананным. Сакааска мангаллары, ыс-каамыйалары, тэлгэһэ олбуорун, ха-чыаллары онгостон атыга таһаарар баҕалаахпын. Билингитэ Мири-нэйтэн, Сунтаартан, Ньурбаттан са-каастар киирэллэр.

Инники былааммар улахан тэ-рил, станок ылан үлэбин сайынна-рар санаалаахпын.

Антонина СЕМЕНОВА.

Маалыкайтан Айсен поисковик

Хонон-өрөөн турдапыт айы кэскиллээх үчүгэй сонуннар үрүлүйэ туралларыттан санаа кынатанар, дууһа үөрэр. Соторутаа-быта Саха АССР тэриллибитэ 100 сылын көрсө ытыллыбыт общественнай көбүлээһиннэр өрөспүүбүлүкэтээби куонкурсугар норуот көхтөөх куоластааһынын абсолютнай кыайылаабынан табыстыбыт.

Билэрбит курдук, Ньурба оройуонун салалтата кэккэ сылларга олохтоох нэһилиэнньэ тустаах араналарыгар - тыыл бэтэрээн-нэригэр, инбэлииттэргэ, аччыгы дохуоттаах дьиэ кэргэнгэ о.д.а. социальнай көмөнү оноруута далааһына улаханан өрөспүүбүлүкэбэ эрэ буолбакка бүтүн дойду үрдүнэн холобурга сылдьар буола. Муниципальной бүддьүөт үбүлээһининэн төһөлөөх элбэх кырдыабаатар-кыамматтар олоһор дьылларэ өрөмүөннэммитин, тас көстүүлэрэ тупсарыллыбытын, толору хааччылыы кирибитин ааҕарга балай да бириэмэ наада буолуоҕа.

Материальной көмөҕө тыыл бэтэрээннэрин 98 бырыһыана тиксиитэ өтөрүнэн суоҕа. Аны туран санга балаһыанньанан сэрйи сылларын оҕолоро дин статуса уларыйылар киридилэр, билигин кинилэргэ социальнай өйөбүл улаатыаҕа, оттон салалта кинилэр олохторун чөлүктүгү араас миэрэлэри туттуоҕа, механизмнэри киллэриэҕэ. Бу күнүргэ куорат, тыа нэһиликтэргэ аадырыстаммыт көмөлөрү ылыы квоталарыгар үлэлэһэ сылдьаллар. Баары баарынан эттэххэ үс-түөрт сыл устата өйөбүл дьинчаччы оҕоһулуохтаах дьонно-ругар оҕоһулан нэһилиэнньэт-тэн мэн да саҕа хом санаа суох. Норуот куоластааһыныгар дойду араас мунуктарыгар олоһор биер дойдулаахтарбыт көхтөөхтүк кытыбыттар мань эмиэ туоһулуур..

Историяҕа ытыктабыллаах сыһыаммытынан, кэм-кэрдийи-тинин бөбүгүтөрүтүнэн, духуобунай баайы ханатарытынан ньурбалар инники кирибитэ сылдьабыт диригэ төрүөттэр элбэхтэр. Мантан силес тардан дорҕоону дуоратан аҕа көлүөнэ үтө аатын үйэтитэргэ үлэлэһэн оройуон элбэх ыччаттыттан бири талан эһиэхэ билиһиннэриэм.

Кэптүкэ суруйан турардаах

Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрйигэ, биллэрин курдук, 18 оройуонтан 62.500 киһи ыгырыллыбыта. Олортон сыччак 24 тыһыынчалара дойдуларыгар эргилибиттэрэ, атыттар сырдык тыыннара буорах-буулда ардахтаах толоонноро быстыбыта. Бүтүн Саха сирэ 25 Сэбиэскэй Соҕуус Геройдарынан киэн туттар, ити да үрдүнэн кыргыһы хонууларыгар дьоруойдуу охсуһа сылдьан сураҕа суох сүппүттэрибит син биер элбэхтэр. Кинилэр ааттара билибэт, оттон хорсун быһыылара үйэлэргэ өлбөөдүбүт.

Улуу Кыайыы 76 сылын өрө күүрүүлээхтик бэлиэтээтибит уонна бу сүдү суолталаах даатаны көрсө бүтүн дойду үрдүнэн "Вахта памяти" чэрчитинэн элбэх сураҕа суох сүппүт байыастар ааттара-суоллара чуолкайданан чиэстээхтик ийэ буорга харалыннылар. Тутун кистиэхпиний, сонуну тарҕатар лиентэлэртэн поисковиктар дьин махталлаах дьыаланан дьарыктаначчылар баалларын биллэрбин да төрөөбүт Ньурбабыттан суохтар дьин сылдыбытым. Онтум баара - сысыппын, тилийэ тиэргэннээх Бордон нэһилиэгиттэн төрүттээх дьонун ыччат поисковиктар этэрээттэригэр кириртэ быданнаабыт.

Кини аата - Айсен Тыасытов, баара-суоҕа 20-тигэн эрэ тахсыбыт Тула куораттаагы Норуоттар икки ардыларынаагы полицейскай академия устудьуона эбит. Олохтоох тыллаах-өстөөх, киэн билиилээх-көрүүлээх, ааспыты аныгы кэмнин ситимниир ураты

дьобурдаах уолуун кэпсэтэ олоһон бэйэбин буруйданан ыллым. Тоҕо диэ? Кырдыан холокуол-ньаттан ардыгар, аныгы ыччат уруккуларга тийбэт дьин хоһургатан ылааччыбын, онтум онно суоһуттан кыбыһынным.

Дьин чаччы эрэллээх көлүөнэ сиридийэн иһэр дьин сөллүбөтти туомтуу баайдым. Уһаппакка этиэм: кинини ким да күһэйэн "Поисковое движение России" дьин Бүтүн Арасыйытааҕы уопастыбаннай хамсааһынна кирирэгэ эптэтэҕэ, полевой уонна архивнай үлэлэринэн дьарыктан дьибэтэҕэ. Уол өйүн үлэтэ, дууһатын туруга төһүү күүс буолтара. Өскө "Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат" дьини түгэннэргэ этэр буоллахпытына киниэхэ бу өйдөбүл сүрэгин чопчутугар сылдьарын эт бэйэм итэҕэйдим.

Быһа түһэн эмискэ эбэнки суруйааччыта Галина Варламова-Кэптүкэ айымныгыттар тийиэм, кини: "Больше дороги в жизни предстоит. Но улета далеко, оставляй полдуши дома, в родных местах. Половина эта будет звать тебя к родным корням, а другая

половина будет силы набирать от этого" дьибитэ. Бу дьин хорутуулаах тыллар Айсенга быһаччы сыһыаннаахтар, кини хос эһэтэ Тыасытов Афанасий Григорьевич Аҕа дойду сэрйигин 2 ист. уордынын кавалера, оройуон уонна өрөспүүбүлүкэ ытыктыр кырдыаҕа этэ. Мантан салгыы Айсен Александрович поисковай үлэлэрин туһунан ааҕыаха эрэ...

Дьокуускай "Отважнай" этэрээтэ

2018 с. Кыһыл Аармыйа 100 сылыгар устудьуоннар Президент траннарын Фондута күрэх биллэриитигэр Айсеннаах хамаандалара кыайар уонна кырыктаах сэрйи ааспыт сирдэригэр поисковай үлэ ыытарга путевка ылар. Дьокуускайтан "Отважнай" этэрээт маннай Волгоградка тийэр уонна көрдүүр-хаһар үлэ сүлгэнигэр түһэр, 16 байыас кырамматалары харайар. Эһилигэр эмиэ онно 19 хорсун саллааты булаллар.

Быйыл этэрээт Ржевкэ Калининской фронт туһаайытыгар,

муос устар ыйтан ыам ыйа саҕалананытыгар дьэри эмиэ Волгоградка үлэлэтэ, уопсайа 4 байыас сирдээхтик харалынна. Биэс киһилээх Дьокуускай этэрээтигэр Айсены кытта таможня сулууспатын полковнига Николай Николаевич Чеботарев, Алексей Аммосов, Елена Борисова уонна Евстафий Прибыльы бааллар.

Кырдыга, поисковиктыр кэккэ ыарахаттардаах уонна кутталлаах. Ол иһин поисковиктар арахсыпат аргыстарынан металлоискатель буолар, күн бүгүнгэ дьэри сиргэ көмүллүбүт снарядтар, буомбалар, миинэлэр о.д.а. албас тутуннааха эстиэхтэрин сөп. Мань таһынан кинилэр археологтар курдук маннай лаппаахыны туттан бараннар суокканан, собуогунан (шетка, совок для чистки) бэркэ сэрэнэн кырамматалары, реликвиялары хостуулар.

Айсен этэр: "Полеҕа үлэлиир уустуктары аахсыбаппыт, ол онугар эһэлэрбит, хос эһэлэрбит сураҕа суох сүтүө суохтаахтар дьин өйдөбүлү өрө тутан сылдьабыт. Үөлээннээхтэрбэр, атын да ыччакка 2013 сыллааха тэриллибит "Поисковое движение России" кириэн үтө дьыаланы өссө тэнигитхэрэ дьин эрэнэбин, хамсааһын кэниригэр кыттыһааха дьин ыгырабын".

Улуу Толстой үчүгэй сата баһын тардыбакка оҕоһулуохтаах дьибитин кытта сөпсөһүөххэ уонна ол биер холобурун Маалыкай кэскиллээх ыччата Айсен Тыасытовтан билибит.

Сэмсэ тыл

Кэрэкэ тыллари устудьуон уол хос эһэтигэр сэрйи бэтэрээнигэр Афанасий Тыасытовка аныгыр тоҕоостоох. Кини 1942 сыллааха Бордонго "Улахан Күөл" холкуоска суоччутунан үлэли сылдьан сэрйигэ ыгырыллыбыта. Бэлэмнэни кэнниттэн Арҕаа фронтка барыта, онтон - Беларусскай фронтка. Витебсккэй хайысхатынан элбэх хаан тохтуулаах үгүс өлүүлээх-сүтүктээх кыргыһыга сэбиэскэй буйууннар "Катюшанан" уһуурдан фашистар атакаларын төттөрү охсубуттара. Бу хабыр хапсыһыга кини ыараханый бааһыгар, эмтэнэн сэрйи I гр. инбэлиитэ буолан дойдутугар эргиллэр.

Эйлээх олоххо кини тугу үлэлээтэҕэ баарай - суотчут, ферма сэбиэдиссэйэ, сылгыһыттар звеноводтара, кадровый булчут, сүүрүк аттары бэлэмнэһин тренерэ о.д.а. Дэлэҕэ да ВДНХ-га барар путевканын наҕарааданына дуо, оттон Хайбал Грамоталара ахсааннара билибэт элбэх. Аны Айсен хос эбэтэ Мария Ивановна сэрйи сылларыгар ытыллыбыт Стахановскай хамсааһын бастынарнын ахсааннарыгар киллэриллибитэ.

Өбүгэлэрбит барахсаттар "Ытык киһи ыччата, төрүт киһи төрөтүөҕэ" дьин удьуору умнааччыларга сыһыаннаан эппиттэрэ үйэлэри унуордуурун бу матырыйаал өссө төгүл чингэттэ дии саныбын.

Афанасий ИВАНОВ.

"Эрэнбин мин санныбар
Сүгэ сылдыр сарсынгыбар,
Уонна бар дьоммор тапталбар,
Барыны кыайыах анлар"
Варвара Потапова.

- Ыам ыйын 27 күнэ - Арассыыа библиэтиэкэтин күнэ -

Идэни таба тайаныы - ДЬОЛ

Араас бэлиэ күннэринэн баай, саха дьонугар ураты күүтүүлээх ыам ыйа кыайыы өрөгөй кынаттаах сабаланан, түмүктэнэр кэмигэр - ыам ыйын 27 күнүгэр - Арассыыа урдүнэн киһи-аймагы библигэ-көрүүгэ, сырдыкка угуйар библиэтиэкэр идэлээх дьон профессиональной күннэрэ.

Ньурбага 90 съл остуоруйа-лаах библиэтиэкэ ситимэ оройуон уопастыбаннай, култуурунай олохун сайдытыгар кырата суох кылааты киллэрэн кэллэбэ. Аныгы үйэ түргэн ситимэ олохпунт бары салаатыгар кириэн, дьон-өйүн санаатын сангалыы уларытан толкуйдурга, үлэлииргэ кыах биэрэ. Урукку өйдөбүлүнэн библиэтиэкэр үлэтэ кинигэ эрэ биэрээччи курдук эбит буоллабына, билингни исписэлиис айар үлэһит, тэрийээччи, психолог, дизайнер, културолог уонна биллэн турар информационай технологияны баһылаабыт тыа сириин интеллигена буолара олох ирдэбилэ.

Күн бүгүн тыа сириин библиэтиэкэтин үлэһиттэрэ саҥа ирдэ-биллэргэ сөп түбэһэн, үлэлэрэ-хамнастара технология күүһүнэн олобу кытта тэнгэ уларыйда. Биир идэлээхтэрим СӨ култуура-тын туйгуннара Чаппандаттан Елена Тимофеева, Ньурбачаантан Людмила Иванова, Дьинкимдэтэн СӨ култуура-тын үтүөлээх үлэһитэ Светлана Павлова, Антонова модельнай библиэтиэкэтин үлэһиттэрэ СӨ култуура-тын туйгуннара Р.Н. Сухаринова, Л.П. Ефремова, СӨ култуура-тын туйгуннара Хорулаттан Лариса Андреевна, Маалыкайтан В.П. Аммосова, Аканаттан Евдокия Саввинова, Кириэптэн А.Е. Николаева, Сүлэттэн М.М. Николаева у.д.а. күннэтэ ыттар үлэлэрин сүрдэ-бин биһирибин. Барыларын ааттыахпын баарабын да, хаһыат кээмэйэ биллэр буоллаар, онон биир идэлээхтэрим өйдүөхтэрэ дии саныбын. Кинилэр хас биридиллэр ураты эйгэлээх, ураты тыннаах үлэлэринэн дьону библигэ, сырдыкка сирдииллэр.

Биһиги бүгүнкү олохпугар күннээби ситиһиннэн мунур-даммат, мэлдьи туох эрэ саҥаны, сонуну көрдүү ураты дьон баар буолаллар. Олортон бүгүн ойуччу тутан, үлэтинэн-хамнаһынан дьон сэнэриитин мэлдьи ылар, билингни тэтимнээх олохпунт хаа-мытытын кытта тэнгэ барсар, нэһилиэтин олохтоохторугар, биир идэлээхтэригэр улахан убааста-былынан туһанар Ньурбатаагы кииннэммит систиэмэ Малды-бардаагы модельнай библиэтиэкэ - филиал үлэһитэ, СӨ култуура-тын туйгуна Иванова Елена Ни-коновна туһунан сырдатыхпын

баарабын. Кини ыттар үлэтэ киэн далааннаабынан мэлдьи сөхтөрөр уонна биһирэтэр.

Сиртэн-буортан тэйбит кур-дук көнө дьылыгыр унуохтаах, са-ха дьахтарыгар кэрэ дэнэр сэбэрэ-лээх - бу Елена Никоновна. Күн сириин Эдыгээн нэһилиэгэр көр-бүт кысыка аҕата Өлүөнэ өрүс аатын биэрбит да, докумуонна сурулларыгар Елена буолан хаал-быт. Аҕата Никон Андреевич кысычаан 7 эрэ ыйдаагар олохтон туораан, ийэтин дойдутугар Мал-дыбарга кэлэн олохсуйбуттар. Орто оскуоланы Ньурба 1 №-дээх оскуолатыгар бүтэрбитэ. Кэрэбэ оҕо сааһыттан умсугуйар кыыс үнүкүүдүүрүн туохтаабар да ордо-рор буолан, ханна тиийбит, үөрэммит оскуолатаагы сыллара үнүкүү аргыстаах ааспыттара.

Оскуоланы бүтэрээт, үөрэххэ туттарсар баҕа санаалаах кыыһы ыйы быһа түспүт ардах суолу-иһи сабан, самолет кыайан көп-пөккө билиэтин туппунан куо-ракка барбакка хаалбыта, баҕар дьылбата оннук салайда. Оччо-тооҕу ыччат кулууптан араһытат этэ, үлэлэриттэн быыс, бириэмэ буллулар да, мусталлара. Малды-барга аатырбыт "Аргыс" бөлөх тэриллэн, ыччат дьон ырыанан олороро. Тыага хаалбыт эдэр кыыс "Ст. Васильев" аатынан соп-хуос Малдыбардаагы отделение-тыгар ыанньыксытын кириби-тэ, манна үлэли сылдыан олохпун арғыһын, тапталын көрсөн Иван Ивановичтыын ыал буолтара.

Бэс ыйын 14 күнүгэр буолбут Малдыбарга бастакы уонна бүтэ-һик 300-чэ киһилээх комсомоль-скай ураты сыбаайбаны Елена бу баардыы өйдүүр. Үтү маҥан akka олорон, бэйэтэ эмиэ барыта ма-ҥан мааны былааччылаах, сэл-лээппэлээх, уһун фаталаах кулууп иннигэр кэлэн, күөх отунан хаа-ман култуура дьэтигэр кирибитэ ураты кэрэ көстүү этэ. Аҕата эрдэ өлөн уонна таайа ыарытыгар буолтун наар аһына көрөн, саатар укул биэрэ үөрэммит киһи дии-н санааттан, бастакы оҕотун тө-рөөт, Дьокуускайга медсистерэ үөрэбэр, кэргэнэ Намнаагы педу-чилищега үөрэнэ кирибиттэрэ.

Медик идэлээх Елена Ни-коновна 1996 сыллаахха үлэтин сүн-нүн тосту уларытан олохтоох би-блиэтиэкэбэ үлэ мистэтэ тахсы-бытыгар, онно көспүтэ. Олох атын эйгэбэ олобу, үлэтэ-хамна-на тосту уларыйбыта. Кини бу идэни баһылаан, дьонго-сэргэбэ чугас буоларыттан, үлэтин хайысхата элбэйттэн, быһата үлэһит бы-һытынан дэгиттэр буолары эр-эйэр эрээри, онтуан ордук умсу-гугуулаах үлэни олох сөбүлээн бу

сыллар тухары олох айымньы-лаахтык киһи харабар бырабыл-ларгына үлэлээн кэллэ. Кэтэхтэн үөрэнэн Илин Сибиридээби кул-туура уонна ускуустуба институ-тугар үөрэнэн, дипломнай үлэтин туйгун сыанаба көмүскээн би-блиэтиэкэр-библиограф идэтин ыл-быта. 2010 сыллаахха библиэти-экэ үбүлүөйдээх сылыгар ытыгы-лыбыт оройуон библиэтиэкэрдэ-рин күрүбэр кыайыылаарынан тахсыбыта, 2015 сыллаахха нэһи-лиэгэр "Сыл бастын үлэһит", ити сыл оройуоннаагы "Далбар Хо-тун" күрэххэ иккис бочуоттаах миэстэбэ тиксигитэ. 2014 сыл-лаахха библиэтиэкэ модельнай стапуу ылбыта, Елена Никонов-на СӨ култуура-тын туйгуна аат инэриллбитэ.

Улуус кииниттэн тэйиччи сы-тар Малдыбар нэһилиэгэ айылга-та кэрэтинэн, булдунан эрэ буол-бакка, манна саха норуота сай-дытыгар элбэх учуонайдары тө-рөппүт, норуот хаһаайыстыбатын араас салаатыгар урдүк ситиһи-лэммит, айылбаттан айдарылаах ырыаһыттар, спортсменнар дой-дулара. Елена Никоновна баай остуоруйаах дойдутун туһунан эл-бэби билиэн, нэһилиэк үйэлээх остуоруйатын үөрэтэргэ тугу гы-нын элбэхтик толкуйдур буолбута. 2005 сыллаахха саха автоном-иятын төрүттэспит судаарыстыба-най, уопастыбаннай диэйэтэл-лэр, Саха сириин үөрэбин, доруо-буй харыстабылын, сир оноруутун бастакы наркомнара ини-бии Сэ-мэн Донскойдар ааттарынан тэ-риллибит оскуола музейыгар араас сэдэх мыгырыааллар, хаартыска-лар мунньулуллубуттара. Манна сүнгэн үлэни оскуола музейын төрүттэспит энтузиаст-учуутал Та-тьяна Афанасьевна Саввинова онорбута. Нэһилиэк олохун остуоруйата чөкөтүллүбүтэ.

Тыа сиригэр ханна да буола-рын курдук, библиэтиэкэ үлэтэ,

бары култуурнай тэрээһиннэр со-циальной партнерство кытты-лаах ытыллалар. Ол да курдук, Малдыбар модельнай библиэти-экэ филиала олох киэн эйгэтин ха-бар сыаллаах үлэтэ - "Аптаах хол-буйачаан" оҕо уһуяанын, "Сыр-дык сүүрүү" киностудия ыччаты кытта, "Ньурба оройуонун Мал-дыбар сэлээннэтигэр олохтот политссылнайдар" - чинчийэр үлэ оскуола түмэлин кытта быра-йыактарынан үлэлиир. Ону сэргэ "Алаһа" эбээлэр кулууптара, "Иэйи" олохтоох ааптардар, "Айылгы" дьахтар түмсүүлэрин кытта араас өрүттээх култууру-най, иитэр-үөрэтэр аабыыга ум-сугутар тэрээһиннэри биир сүбэ-нэн ыытан кэллэ.

Элбэх өрүттээх библиэтиэкэ үлэтигэр, үлэһит быһытынан ба-ры өтгүнэн билиилээх, сатабыл-лаах, талааннаах буоларын ылы-нан, Елена Никоновна бу күнгэ диэри тэрийээччи, диктор, ытыааччы, сценарист, режиссер, уопастыбаннай үлэһит курдук үлэлэри барытын холбуу тутан үлэлээтэ. Бу барыта үлэһит ки-һиэхэ тугунан да кэмнэммит уопут, сайдыы, ол иһин этэн эр-дэхтэрэ үйэн тухары үөрэн диэн...

Малдыбар сириттэн тахсыбыт саха норуотун судаарыстыбана-һын төрүттээччилэр, буруйа суох быстах дьылбаламмыт бырааттыы Сэмэн Донскойдар сырдык аатта-рын үйэтигэр сыалтан, Донской-1 120 сааһыгар документальнай-художественнай киинэ уһуллубу-та, улахан учуонайдар Малдыбар сириин кизн туттуута Федот уонна Михаил Сафроновтарга анаммыт эмиэ документальнай киинэ уһуллан, оҕолорун, эиэннэрин истин махталларын ылбыттара.

Бу күнүгэр "Гордость Яку-тии" диин норуодунай бириэм-ийбэ саҥа "Библиотекарь" диин номинация эбиллэн, биһиги улуустан хас да тыа сириин би-блиэтиэкэрдэрэ кыттаннар, Мал-дыбартан Елена Иванова, Маа-лыкайтан Вера Аммосова финал-га тахсан, биир идэлээхтэрэ сүр-дээбин үөрдүбүт.

Елена Никоновна төрөөбүт тылыгар ураты истин сыһыан-наах, бэйэтэ элбэх сценарийдары суруйар буолан, сахалыы хомоҕой баай тыллаах. Хас да сыллаахха Малдыбар нэһилиэгэр баһылы-гынан үлэлээн ааспыт Никита Афанасьевич Иванов туһунан олох истинник ахан, киһи, үлэ-һит быһытынан киэнник ары-ян көрдөрбүтэ, билигин да өй-бөр хаалбыт. Саха норуодунай су-руйааччыларын Николай Якутс-кай, Амма Аччыгыһын айымньы-ларын оҕо сааһыттан сөбүлүүр,

поэзияга ордук чугас буолан по-эттар Н. Михалева-Сайа, Варвара Потапова, норуодунай поэт Сэ-мэн Данилов хоһоонноро мэлдьи умсугутар уонна онтун ааҕааччы-ларга олус ийинилээхтик ааҕар. Бэйэтэ эмиэ уйан куттаах, айар дьобурдаах киһи буолан, хоһоон суруйан санаатын сурукка тиһэр. Нуучча суруйааччыларыттан А.П. Чеховка сүгүрүйэр, ол да иһин улуу классик "Киһиэхэ барыта кэрэ буолуохтаах: сирэйэ, таҥаһа-саба, өйө-санаата" - диин эпитт кынаттаах тыллара Елена Нико-новна олорор суолталаммыта көс-төр курдук.

2020 сыллаагы ураты съл, хаайтаран олоруу кэмэ библиэ-тиэкэ үлэтигэр, үлэбэ сангалыы сыһыаны интернет ситиминэн тэтимирдэн биэрлэ. Бу өттүгэр кэлиигэбит Елена Никоновна Zoom платформага биир баста-кынан видео-конференциялары ыыппыта, инстаграмм, ютуб ка-налларга тиэмэлэринэн видеолары онорон таһаарар. Үлэһит бы-һытынан сананы баһылыыр ба-даттан Национальной библиэти-экэ, култуура министриэтибэтэ ыттар онлайн куурустарыгар үөрэннэ, "Култуура" националь-най бырайыак чэрчитинэн өрөс-пүүбүлүкэтээби научнай-практи-ческай конференцияга кытты-ны ылбыта.

Тыа сиригэр олобу тын-ныыр, кэрэни түстүүр саха далбар хотуна, таптааһа кэргэн, иһирэх ийэ, эйгэс эбээ, идэтин таба та-йаммыт ааҕар алаһа хотуна Елена Никоновна Иванова саҥа олох саргытын салайсар, сайдылаах саха дьахтарын айарга-тутарга анаммыт үлэтэ инникитин да кэ-рэхсэнэ турдун.

Онон, итэбэйин, библиэтиэкэ үлэһитэ үйэлэр муударастарын уонна духобунай баайы кытта алтыһарынан уонна ону атыттар-дыын үлэстэр кыахтаабынан дьоллоох идэ.

Сарсынгы күн саһарбатын онорсор, үйэлээби түстэһэ сыл-дыр биир идэлээбин Елена Ни-коновна үлэтин-хамнаһын туһу-нан кэпсээн туран, түгэнинэн ту-һанан, дьонго сырдыгы, үйэлээ-би, билиини тарҕатар олохпун ус-тата библиэтиэкэр идэтинэн айа-нын суолугар алтыспыт биир идэ-лээхтэрбин, бу ыам ыйын ылааны күнүгэр бэлиэтэнэр библиэтиэкэ үлэһиттэрин күнүнэн эбэрдэлээн туран, сырдык санаанан салайта-рар үлэһит инникитин да биһирэ-нэ, чэгиэн туругу багаран туран, норуодунай бэйиэт Иван Мигал-кин библиэтиэкэ үлэһиттэригэр анаабыт ырыа буолбут хоһоонун тыллартынан түмүктүбүн.

Сааскы күнүү сылаастык
Тарҕатабыт кэрэни.
Нарын-намчы бэйэбит
Кэхтибэтин өрүүтүн...

Мария НИКОЛАЕВА,
Хагалас, библиэтиэкэр.

- Экология и мы -

Об обеспечении чистой водой населегов, находящихя вдоль реки Марха

Как известно, вдоль реки Марха расположены села Ха-ты, Малыкай, Мальжар, Чукар, Егольжа, Киров, Жархан и Маар. Руководством района принято решение субсидиро-вать и установить цены на чистую воду для этих сел в размере 50 рублей для 19 л бутыля без доставки, 200 рублей за одну бочку 200 л. с 1 мая 2021 года и до особого распоряжения.

В с. Малыкай (1730 чел.) работает водоочистная стан-ция производительностью 160 кубометров в сутки, которая обеспечивает потребности населения и бюджетных учреждений с. Малыкай и с. Хаты. Объект эксплуатирует ООО "ЖКХ Альтернатива".

В с. Хаты с населением 443 чел. осуществляется подвоз чистой питьевой воды индивидуальным предпринимате-лем Н.И. Николаевым из Малыкай (25 км). Тариф на чи-стую питьевую воду составляет 1 бутыль объемом 19 л. 100 руб. (с доставкой).

В с. Мальжар (543 чел.) функционирует водоочи-стная станция производительностью 180 кубометров в сутки, эксплуатант - ИП "Иванов О.С."

В с. Чукар (631 чел.) население обеспечивается чистой водой с водоочистной станцией производительностью 80 кубометров в сутки, объект эксплуатирует ИП "Харламов В.М."

В с. Егольжа (494 чел.) действует водоочистная стан-ция производительностью 80 куб. м в сутки, эксплуатирует ООО "Киров-Строй".

В с. Киров (253 чел.) расположена водоочистная стан-ция производительностью 80 кубометров в сутки, которая в настоящее время еще не работает. Станция до 31 мая текущего года будет введена в эксплуатацию. Заключен краткосрочный договор аренды с ИП "Харламов В.М." Из этой водоочистной станции чистой питьевой водой будут обеспечены потребители с. Киров и с. Хатынг-Сысы (716 чел.). В настоящее время население сел обеспечивается во-дой со скважины с. Кангалас.

В с. Жархан (362 чел.) идут работы по восстановлению водоснабжения населения чистой водой, срок завершения работ - до 25 мая текущего года. Доставлена модульная во-доочистная станция мощностью 80 кубометров в сутки. Заключен краткосрочный договор аренды с ИП Харламов В.М. В настоящее время население обеспечивается в полном объеме подвозной чистой водой из г. Нюрба.

В с. Маар (934 чел.) планируется установить автома-тизированное оборудование для розлива чистой питьевой воды. Заключен краткосрочный договор аренды с ИП Хар-ламов В.М., срок исполнения - до 10.06.2021г. В настоящее время население обеспечивается чистой водой со скважи-ны с. Кангалас.

Периодически, согласно нормативам производится отбор и анализ воды, которые подтверждают соответствие санитарным нормам качества очищенной воды.

Пресс-служба МР "Нюрбинский район".

Исследуется здоровье населения

С 2020 года Медицинский институт СВФУ начал первую часть научно-исследовательской экспедиции по оценке состо-яния здоровья населения, проживающего в бассейне р. Ви-люй и ее притоков. Исследованиями охвачены территории Мирнинского, Сунтарского, Нюрбинского, Верхне-Вилой-ского районов. 1

7-18 декабря 2020 года группа из 7 врачей Медицинстуту-та под руководством заведующего кафедрой пропедевтики детских болезней МИ СВФУ Сарданы Марковой работала в селе Кюндяда. За 2 дня осмотрами более 100 человек, в том числе неврологом - 85, оториноларингологом - 102, офтальмологом - 94, педиатром - 8, проведено 94 ультра-звуковых исследования органов брюшной полости.

Также в прошлом году были организованы телемеди-цинские консультации с ведущими специалистами Меди-цинского института - докторами и кандидатами медицин-ских наук. Заблаговременно до медсотра на 100 жителей Кюндядинского наслега и 100 жителей Бордонского на-слега были отобраны пробы биологического материала на микроэлементы для изучения иммунной системы. Анализ этих данных поможет понять, поступают ли в организм извне тяжелые металлы, накапливаются ли они в нем, нас-колько организм компенсирует их недостаток или избы-ток.

В текущем году планируется приезд врачей для обсле-дования жителей с. Малыкай, г. Нюрба и с. Антоновка.

Главный врач НЦРБ Н.Н. ПАВЛОВА.

- Алмаас промышленноһа -

АПРОСА хампаанһа үлэһитэ, улахан экскаватор машиниһа Илья Викторович Непомнящай бу күнүргэ Накыынга баахтаҕа үлэлиир болдьоҕо бүтэн, дойдутугар сыһыана сылдьар. Түгүһүнэн туһанан, кинини кытары ааҕааччыларытыгар анаан кэпсэтибит.

Сөмөлүөтү хааччыйыттан саҕалаан...

Илья Непомнящай Бүлүү улуусун Хампа селиэнньэтигэр күн сирин көрөн, онно улаапыта. Аармыйаҕа икки сүл Камчаткаҕа сөмөлүөттэри авиационнай-тиэхиньикэскэй хааччыһы батальонугар АКЗС-75 оператор-суоппарынан (истребителлэргэ кислород сапыраапкалыыр массыына) сулууспалаан кэлэн баран, сыбаарсык идэтин баһылаабыта. Арааһа, бу сэдэх идэттэн сийтэрэн, тиэхиньикэҕэ дьобура сайынна. Эдэр киһи сире Сибири да көрөөрү, дойдутуган тэлэһийэн, элбэх сиргэ үлэһэбитэ. Ол иһигэр, Дьокуускайга "Лена" ГУП тэрилтэҕэ сыбаарсык-тиэхиньиктэбитэ. Биллэрин курдук, оччолорго хамнас да кыра буолан, дьэ кэргэни иитэргэ уустуктардааһын өйдөөбүтэ. Үлэ биржатыгар учуокка туран, баахта ныматынан үлэлэргэ эмиэ бэйэтин холонон көрбүтэ. Устүү ыйга баахтаҕа баран үлэлиирэ. Маньк ныманан үлэлээн, харчы өлөрүүххэ сөбүн өйдөөн, Мириинэй куоракка көһөн үлэһэбитэ. 2001 сылга диэри КСМ диэн тэрилтэҕэ ситиһилээхтик үлэһэбитэ, сыбаарсыктаабыта.

АПРОСА-ҕа айан

Ол сылдан, Удачнайынан уо.д.а. сирдэринэн үлэһэбит, онтон Накыынга "дыаакырын бырахпыт" аймаҕа киһини көрсүбүтэ. Кини Илья Накыынга үлэҕэ боруобаланан көрөрүгэр сүбэлээбитэ.

Уол үлэ арааһын билбит уонна туппутун ыһыктыбат майгылаах буолан, кэтэмэҕэйдии барбатаҕа. Этэргэ дылы, атахтара бэйэлэрэ каадыр отдельялар сирдээбиттэрэ. Хомойуох иһин, сыбаарсык мистэҕэ суох буолан биэрбитэ. "Экскаватор көмөлөөһөччүгүр наа дыйабыт, докумуоннардын хомууһун аҕал", - диэбиттэрэ. Онуоха Илья урут үлэ биржатыгар тура сылдьыбыта уонна кууруска үөрэммитэ улахан көмөлөспүтэ. 1990-с сыллар сагаларыгар Бүлүүгэ экскаватор-бульдозерист кууруһугар үөрэммитэ (үөрэх ханан да таах хаалбат), онон баар докумуоннардын түргэнник хомуйбута. Бүлүүттэн баран докумуоннардын аҕалытыгар көрөн баран, өссө омук бульдозерыгар үөрэнэригэр эппиттэрэ. Онон Илья 3 ый үөрэнэн, 2013 сыллаахха АПРОСА-ҕа үлэли киһирэ дьолломмута.

Илья Непомнящай ол туһунан: "Билигин санааҕа, ол кэмнэ хайдах эрэ барыта бэйэтэ табыллан испит эбит. Дьингэр, үөрэх төлөбүрү эмиэ ыарахан ээ. Ону оччолорго хампаанһаҕа үлэһит наһаа наада кэмэ быһылааҕа, босхо үөрэппиттэрэ. Онон, омук бульдозерыгар үлэлиир докумуоннаах, АПРОСА курдук улахан тэрилтэҕэ үлэлиир бырааптана түспүтүм", - диэн Илья АПРОСА-ҕа баһаан үлэһэбит кэмнэригэр төннөн ылла.

Илья Непомнящай ити курдук, өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүн толорсор, олохтоохтору үлэнэн хааччыйар бөдөн хампаанһаҕа экскаватор машиниһын көмөлөөһөччүтүнэн кирибитэ. Ити үлэли сүлдьан, аны 15 кубтаах омук экскаваторын кууруһугар үөрэнэн, улахан экскаваторга көһөн, күн бүгүнгэ диэри үлэли-хамсыы сылдьар.

Экскаватор диэн ...

Быһаччы эттэххэ, экскаваторщик үлэтэ чэпчэки суох. Илья Викторович үлэлиир экскавато-

ИЛЬЯ НЕПОМНЯЩАЙ: "Олобун ангаара баахтаҕа ааһар"

рын 2 этгэстээх дьэ үрдүгүн саҕа диэххэ сөп, 350 туюнна ыйааһынаах, 15 кубтаах хомуостаах. Быһа барылаан, карьерга 30 туюнна буору хаһар. Дьэ, маньк улахан экскаватор иһигэр киһирэн, күнүгэ 12 чаас тохтобула суох үлэлиир. Чаас ангаара курдук бириэмэ эбиэттиргэ уонна тиэхиньикэни сапыраапкалыырга бэриллэр. Урут иккилии нэдиэлэ үлэли-үлэли сыйынар буоллахтарына, билигин хамсыгынан сибээстээн, баахтаҕа иккилии ый үлэлиилэр.

Илья Викторович, төһө да сыһыаланар кэллэр, дьэтигэр таах олоҕор. Биллэн турар, дьэтигэр-уотугар ис-тас үлэтин үмүрүтүөн наада. Ол быһыгар, кыра да үлэ көһүнүбүнэ, сыбаарсыктыыр, ыңгырыга сылдьар. Накыынга - олохтоох каадырлар туох кистэлэ кэлиэй, урут сахалар маньк үлэҕэ сөччө сыстыбат буоллахтарына, билигин Накыын үлэһиттэрин ангаардара - олохтоох каадырлар.

"Киһи үөрэрэ диэн, ыччаттар элбэхтэр. Чугас буолан буолуо, чуолаан Ньурбаттан элбэх киһи үлэлиир. Биһиэхэ, Накыынга, үлэли киһирэн баһалаах элбэх. Үөһээ ахтан аһарытым курдук, мин үлэҕэ киһирэр кэмэр миэхэ уонна уолаттарбытыгар суол бэйэтэ арыллан испит курдук буолабына, билигин баһардым да үлэҕэ киһирбэккин. Сорох уолаттары кытары кэпсэттэххэ, чуолаан ньурбалар, уончалыгы сылы быһа үлэҕэ киһирэ сатаабыт буолаллар. Онон, дьэ ылыһыннахтарына, үөрэ-көтө үлэлиилэр. Билигин Накыынга сүрүннээн оробуочай идэҕэ, бульдозериска, экскаваторщикка, силиэсэргэ, фабрика үлэһиттэригэр уо.д.а. наадыһар курдуктар. Ким баһарар толлубакка үлэлиир идэлэрэ. Сүрүнэ,

куттанымыахха эрэ наада.

Мин санаабар, саха киһитэ ордук дьобурдаах, ылынымтыа. Арасыйыа куораттарыттан, Башкирияттан, Иркутскайтан 18-19 саастаах эдэркээн ыччаттар баахтаһан үлэли кэллэр. Күннэҕи эрсииммит да чуолкай. Холобур, мин сарсыарда 5.45 диэки турабын. Суунан-тараанан баран, 6 чааска мэдиссиинскэй үлэһиттэргэ (күнүскү симиэнэлэр) тийэбит. Мэдиссиинскэй үлэһит чинчийитин ааһан баран, остолобуойга аһы барабын (Манна даһатан эттэххэ, чөл олох тутуһулар. Хамсык суох эрдэбинэ мэдиссиинскэй үлэһиттэр сарсыарда уонна киһэ туруупка үрдэрэн бэрэбиэркэлиилэр). Тото-хана аһаан баран, бөһүөлктэн АБК үлэли айанныгы, үлэлиир сирбит тэйиччи, баахта-массыынанан уонча мүнүүтэнэн тийэбин.

Үлэлиир бырамысыланнай зонабытыгар кэлэн, АБК-тан нэрээт ылабын. Дьэ, ол кэнниттэн тиэхиньикэлэринэн ханна үлэлиирбитинэн тарҕаталлар. 8 чаас иннинэ үлэлиир массыыналарбыт номнуо кэлэн турар буолаллар, үлэлэн барабын. Киһэ 7.30 бүтэбин. Онтон симиэнэбин туттардым тиэхиньикэбин хомуйабын уонна олоҕор бөһүөлккэр төннөбүн. Үлэлэн бүппүтү кэннэ экскаватордарбытын анал идэлээх дьон (баахтаһан кэлбит "бэрэстэбиитэллэр" диэн ааттаналлар) көрөлөр-истэллэр, наада буолабына, өрөмүөнүллэр", - диэн Илья биһир күннэҕи үлэ эрсииммин билиһиннэрдэ.

"Күн айы биһир кэм үлэттэн киһи хал буолбат дуо?" - диэн ыйытыһар 48 саастаах Илья Викторович күлэ уонна үлэтин олус сөбүлүүрүн, хал буолар да соло суоһун туһунан эттэ.

Хас үһүс киһи дьэлиэн сөп

Сүдү кыахтаах экскаваторы баһылаабыт Илья Непомнящай Накыынга үлэлиир усулуобуйа үчүгэин туһунан этэр. Уопсай дьэлиэригэр этээс айы душтаахтар, оробуочай бөһүөлктэригэр остолобуой, буфет бааллар. Аһылыктарыгар анаан хамнаска эбии төлөбүр оҥоһуллар. Ол эрэн, уолаттар үксүн астарын бэйэлэрэ буһарыналлар. Ким баһалаах, киһэ өттүгэр, сыһыаланнарыгар упуорт саалатыгар дьарыктаныан сөп. Хамнастара ыйга иккитэ кэмигэр кэлэ турар. Ылахтаах күннэр өрөбүл күннэргэ түбэстэбинэ, эрдэ биэрэллэр. Илья Непомнящай, төһө да үлэ миэстэтэ тутта кестүө суоһун иһин, ыччаттар санааларын түһэрбэккэ, иннилэрин диэки бара туралларыгар сүбэлиир.

- Биһиэхэ үлэлиэн баһалаах дьон резюмеларын ытан истиннэр. Хаһан баһарар ылахтаһарын сөп буолаҕа. Үлэҕэ ылахтаһарына, куттаммакка үлэлэн барыахха, киһирэн-тахсан иһиэххэ эрэ

наада. Идэбин уонна баахтаһан үлэһэһини сөбүлөөххүн наада.

Тоҕо диэтэххэ, биһиги олохпут ангаара баахтаҕа барар. Үлэҕэ киһирэн баран, "миэҥэ буолбатах эбит" диэн төттөрү барыттар син бааллар. Дьэ кэргэни, өйүүр, өйдүүр буолабына, маньк үлэлиир табыгастаах, дьэ кэргэн-нэр дохуот киллэрэбин, сөптөөх хамнастаах кэлэбин.

Дьон үксэ туох эрэ сыллаах-соруктаах үлэлиир. Мин, холобур, үс оҕолоохпун, саастарынан кырлар, кинилэри итиэхпин наада, онон доруобуйа баарын туһары, үлэлиир сыал-сорук туруорунабын. Манна даһатан эттэххэ, АПРОСА-ҕа, Накыынга үлэлиир хас үһүс киһи ипотекаһан дьэ ылла диэтэхпинэ, сыһыспатым буолуо. Хамнастара үрдүк буолан, бааннар төлөһөр кыахтаах киһинэн ааһаллар, үгүөрү харчыны биэрэргэ улаханнык аккаастаабаттар, - диэн сэнэригир.

Надежда ЕГОРОВА,

Илья НЕПОМНЯЩАЙ тиксэригэр хаартыскалара.

"Мин, Петров Николай Михайлович, 1921 с. ыам ыйын 15 күнүгэр Кукаакы нэһилигэр Ньурба оройуонугар төрөөбүтүм. Адам Петров Михаил Петрович (Кыраһа Мэхээлэ). Ийэм Настаа Хатыыттан төрүттээх этэ. Мин истэрбинэн, адам Кукаакы нэһилигэр 1906-1908 сылларга кинээстэбит. Адам тимир, көмүс ууһа этэ. Үс биригэ төрөөбүтүгү: убайым Петров Петр Михайлович, эдьийим Петрова Елена Михайловна (Иннокентьева).

1931 сыллааха Маалыкай 4 кылаастаах оскуолатыгар үөрэнэ киирбитим. 1935-36 үөрэх сылыгар "паротиф" диэн сыстыганнаах ыарыга ыалдьан үөрэммэтэбим, 1938-39 үөрэх сылыгар 7 кылааһы Маалыкай оскуолатыгар үөрэнэн бүтэрбитим.

1939-40, 1940-41 үөрэх сылларыгар Ньурба орто оскуолатын 8, 9 кылаастарыгар үөрэммитим. Ити сыл, 1941 сылга, үөрэх бүтэтин кытта Аба дойдуну көмүскүүр сэрии сабаларыта. Үөрэхпиттэн уурайан үлээббитим. Сэрии сылларыгар абабын, ийэбин, үс олоох сагаспын көрсөн, үлэлииргэ күһэллэбитим. Убайым Петр Михайлович Петров сэриигэ ыгырыллан барбыта. 9-ка үөрэнэ сылдьан, ойбостотон ыалдьан, туберкулезка учуоттанан, үрүгү билээттэммитим, онон сэриигэ ыгырыллыбатабым. 3-4 сыл хаста да Ньурба туберкулезнай санаторийыгар эмтэнэн үтүөрбүтүм.

1942-44 сылларга Хатыыга атыһыһынан үлээббитим.

1944-45 сылларга кэтэхтэн үөрэнэн, Бүлүү педагогическай училищетын бүтэрбитим уонна 1944 сылтан учууталлаан барбытым. Бастаан Хатыы 7 кылаастаах оскуолатыгар 4-с кылааһы үөрөппитим. Дириэктэр Прокопьев Николай Иванович этэ. Онтон 1945 сылтан начальнай оскуола буолбута. 1945-46 сылларга Хатыыга Иванов Иван Нилевичтин үлээббитим.

1947 сыллааха Иванова Елена Семеновна ыал буолан санга аһыллар Малдыаҕардаагы санаторнай-лесной оскуола учууталлаабыппыт (1947-49 сс).

Бу лесной оскуола үлэлиэм иннинэ 1946-47 үөрэх сылыгар Маалыкай 7 кылаастаах оскуолатыгар үлээббитим. Класоводтаабыт оҕолорум ол дьыл 7-с кылааһы бүтэрбиттэр: Еремеев Николай Иванович - инженер-механик, Еремеева Мария Васильевна - математик учуутал, Афанасьева

Анна Софроновна - бухгалтер, Мииринэйгэ үлэлиир, Семенов Иван Афанасевич - математик учуутал, Такыров Прокопий Васильевич - историк, партийнай үлэһит, Егоров А. И. (Лууксун) - милиция үлэһитэ, Жондоров Юрий Николаевич - электрик-инженер, Тимофеев Афанасий - киинэ инженерэ, Егоров Степан Егорович сельхозинституту бүтэрбитэ, Егорова Елена Степановна - СГУ, биолог-химик, итини таһынан үөрэммиттэрэ Торохова Таяна, Максимова Еля, Алексеев Василий Егорович. Ити выпуска олус чабылхай өйдөөх-саанаалаах, үөрэхтэригэр үчүгэй, бары даҕаны олус үчүгэй дьыссипилиинэлээх, сэмэй-көрсүө майгылаах-сигилилээх оҕолор үөрэммиттэрэ.

Ордук Такыров Прокопий Васильевичи хаһан да умнуом суоҕа. Киһи быһыытынан эйэбэһэ-элэккэйэ, дьонго үчүгэй сыһыана, 14-15 саастаах оҕо да буоллар, улахан киһи курдук киһини кытта сыһыаннаһара, кэпсэтэрэ, ону-маны билэрэ-көрөрө минигин астыннарара, ол иһин да буолуо, биһиги бэйэ-бэйэбитин ытыктаһар-убаастаһар буолбуппун. Кэнники биһиги ити сыһыаннаһыбыт доҕордоһууга, убаастаһыыга тийэй үүммүтэ. Кэлин үрдүк үөрэҕи бүтэрэн баран, историк учууталтан саҕалаан, комсомольскай, партийнай үлэлэргэ ситиһилээхтик үлээббитэ. Ньурбаҕа райкомол I сэкирэтээринэн, Эдьигээннэ райком I сэкирэтээринэн өр сылларга үлээббитэ.

Ити сыл 6 кылаастарга математиканы үөрөппитим, онно ордук үчүгэйдик математикаҕа үөрэммиттэрэ Данилов Эдуард Федорович, Алексеев Егор Егорович, Иванова Александра Алексеевна, Анисимова Александра Саввична уонна да атын оҕолор кыһаллан үчүгэйдик үөрэнэллэрэ. Данилов Эдуард Федорович нуучча тылын учууталынан, орто оскуолаҕа завучунан, райсовет бэрэссэдээтэлинэн, райком I сэкирэтээринэн үлээббитэ. Иванова Александра Алексеевна педагогическай үлэтин устатыгар математика учууталынан үлээббитэ, кылаас салайааччытын, учуутал быһыытынан оҕолор олус үчүгэйдик сыаналыыллара, таптыыллара. 7 кылаас оҕолоруттан Семенов Иван Афанасевич, Платонова Мария Васильевна математик учуутал буолбуттара. Онон кинилэринэн үөрөппит учууталлара

киэн туттабын.

Алтys кылаас оҕолоруттан Алексеев Егор Егорович үчүгэйдик үөрэнэрэ. Киһи быһыытынан сыгы-хотуу, сайаҕас-дьэллэн, сөбүлэстэбинэ, олус үөрэрэ-көтөрө, сөбүлэспэтэбинэ, мөккүһэрэ, этиһэрэ даҕаны. Саха государственнай университетин доцена, кафедра сэбиэдиссэйэ, историческай наука кандидата, Саха АССР наукаларын үтүөлээх үлэһитэ буола үүммүтэ.

Кэнники 1949-50 үөрэх сылыттан 1954 сылга диэри Хатыы 7 кылаастаах оскуолатыгар учууталынан, дириэктэринэн үлээббитим. Ити кэмгэ элбэх оҕону үөрэтэн-итэн, 7 кылааһы бүтэртөрбүппит. Кинилэртэн үгүстэрэ орто уонна үрдүк үөрэҕи бүтэрбиттэрэ. Кинилэр истэригиттэн учууталлар Семенова Анастасия Семеновна (Хатыы оскуолатын дириэктэрэ), Мрякианов Гаврил Николаевич, Архипов Иван Алексеевич, кинилэри кытта үөрэммит Тимофеева Мария Николаевна СГУ нуучча тылын-литературатын факультетын кыһыл дипломунан бүтэрээри сылдьан, эмискэ ыалдьан, хомолтолоохтук өлөн хаалбыта.

Кэнники Петров Петр Петрович ситиһилээхтик үөрэммитэ, кини СГУ физико-математическай факультеты бүтэрэн баран, онно үлэли хаалбыта. Үлэли сылдьан аспирантураны бүтэрэн, физико-математическай наука кандидата буолбута (1975 с.). Итини сэргэ араас идэни ылыт оҕолор элбэхтэр, холобур, Мрякианов Михаил Романович салгыны-ууну үөрэти институтун бүтэрэн, Дьокуускайга үлэли сылдьар, Иванов Сергей Васильевич - геолог, үөрэҕи бүтэриббиттэн "Куларзолото" комбинакка геологтаан баран, билгитин биэнсийэҕэ олоҕор. Тая хаһаайыстыбатын институтун бүтэрэн, ситиһилээхтик үлээббиттэрэ Васильева Анна Кирилловна, Егорова Екатерина Ивановна, Петрова Христина Николаевна уонна да атыттар.

1955 с. Дьокуускайга учительскай институт математикаҕа факультетын кэтэхтэн үөрэнэн бүтэрбитим, онтон Малдыаҕар, Хатыы оскуолатыгар дириэктэринэн 1960 сылга диэри үлээббитим. 1960 сылтан 1963 сылга диэри "Степан Васильев" холкуос бэрэссэдээтэлин солбууааччынан үлээббитим. 1963-64 сс. Малдыаҕарга учууталлаабытым.

1964 сылтан 1982 сылга диэри Маалыкай оскуолатыгар учуутал-

- Иһирэх тылынан -

Үйэбитигэр таптыы, махтана сылдьыахпыт

10 оҕо тапталлаах аҕата, элбэх сиэн, хос сиэн эһэлээтэр эһэтэ, РСФСР үөрэбириитин туйгуна, Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала, тыыл, үлэ бэтэрээнэ Николай Михайлович ПЕТРОВ ыам ыйын 15 күнүгэр 100 сааһын туолма. Аҕабыт олон ааспыт дьонуннаах олобун бу үбүлүөйдээх сылыгар хайаан да ахтан-санаан, дьонугар сэргэтигэр кэпсээн аастахпытына сатанар диэнтэн сиэттэрэн Ньурбабыт улуһун хаһыатыгар кини бэйэтин туһунан сүрүбүт ахтыытын ытабыт.

лаабытым. 1966 сылтан бэһис кылаастан онус кылааһы бүтэриэхтэригэр диэри классоводунан үлээббитим. Оччолорго оскуола бэйэтин ылыныытынан кылаастар икки ардыларыгар куоталаһы буолара. Куоталаһыга кыайан, 8-с кылааһы бүтэрдэхпит сайын Сунтаар оройуонун музейдарынан күүлэйдэн кэлбиппит (1969 с.), онтон 9 кылааска кыайан (1970 с.) Мииринэйинэн, Чернышевскайынан сылдыбыппыт. Оҕолор ити ситиһилэрин билгитин да умнубаттар. Кинилэртэн араас идэлээх үлэһиттэр табыстылар.

Итинтэн кэнники 7, 8 кылаастары 1971-73 сс. кылаас салайааччытынан үлээббитим. Иннокентьев Володя, Иннокентьев Валентин, Николаева Маргарита уонна да атыттар үөрэммиттэрэ. 1973-76 сс. 5, 6, 7, 8 кылаастарга (Савва Иванович Анисимов кылааһа) кылаас салайааччытынан үлээббитим. Онтон биэнсийэҕэ тахсан баран, кылааһы салайарган уурайбытым.

Биһиги дьэ кэргэн 10 оҕолоохпут. Кэргэним Иванова Елена Семеновна - Герой ийэ, РСФСР норуотун үөрэбириитин туйгуна. Оҕолорбуттан түүрт оҕобут учуутал (Валя, Роза, Коля, Тая), Миша - зоотехник, Валерий, Мира - радио-инженердар, Лена - фармацевт, Надя - дьысаат итээччигэ, Ваня - суоппар.

Михэ РСФСР норуотун үөрэбириитин туйгуна, Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала ааттары инэрбиттэрэ. Манан мин бэйэм туспунан уонна үөрөппит оҕолорум туһунан кыра ахтыбын бүтэрбим.

Биһиги аҕабыт олобун аргыһа Герой ийэ, РСФСР үөрэбириитин туйгуна Елена Семеновна Ивановалыын олус дириг, баай ис хоһоонноох, элбэх киһиэхэ холобур буолар олобу олон ааспыттара. Кинилэр бэйэ-бэйэлэрин истингит убаастаһар, ытыктаһар, ситэрсэн-толорсон биэрэр сүрдээх мындыр дьоннор этэ.

Тапталлаах ийэлээх аҕабыт барыбытыгар дьоллоох оҕо сааһы бэлэхтэббиттэрэ. Олох суолугар барыбытын таба үктэннэрбиттэр эбит. Кырабытыттан үлэбэ, бэйэ-бэйэбэ көмөлөсүүгүгэ, дьонго үтүө сыһыанна иппиттэрэ. Аҕабыт сайын үһүс кылаастан от үлэтигэр илдьэ сылдьан үлэлиргэ үөрэтэлээбитэ. Уолатарын булка (куска, куобаха, балыкка) илдьэ сылдьар этэ. Сайын бары отоннуу барааччыбыт, ийэбит барыстаһына олус үөрэр этибит.

Ойуурга чэйдиир, отон бөҕө хомуйар улахан дуоһууу, үөрүү буолара.

Аҕабыт үлэтигэр бэриниилээхтик, сыратын биэрэн туран үлэлиирэ. Үөрөппит оҕолорун эдэригэр кырдыар диэри барыларын ааҕа ханна үлэлиллэрин, туох идэлэммиттэрин барытын интэриэһиргээн билэрэ.

Тая дьонун быһыытынан, саас айы мас мастаан, аҕабытынан улахан оҕолор саһаанныыр этибит. Ийэбит ойуурга тахсарбытыгар миннигэс бурдук ас бөҕөтүн астаан, өйүлөөн ытыгара. Аһаҕас халлаанга, сибиэһэй салгыһына төгүрүччү олон миннигэс итии мин буһаран, ас бөҕөтүн аһаан, үлэ бөҕөтүн үлэ-лээн, сылайдарбыт даҕаны, астынан аҕай кэлэрбит. Ийэбит онно аһара үөрэрэ, эр биир хайҕата-лыһыра.

Дэриэбинэттэн тэйиччи хоно сытан от оттуурбт. Сарсыарда айы аҕабыт эрдэ туран миннигэс мааннай хааһы буһаран бэлэмнээн уһугуннартыра. Элбэх кэпсээннээх, киһини чункуппат, аһара юмордаах этэ. Арыт дьэбэлээҕи кэпсээн быарбыт быстыар диэри күлэрбит. Үүнээйилэр араастарын, туохха туһалаахтарын билһиннэртирэр.

Аҕабыт олон ааспыт оҕоло биһиэхэ барыбытыгар үтүө холобур эрэ буолар. "Үтүө киһи суола үйэлэргэ сүппэт" диэн этэллэрини аҕабыт оҕо оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр салҕанар. Эн итэн-үөрэтэн таһаарбыт ыччаттарын үйэлэри унуордаан дьон ааккар сүгүрү-йэ туруохтара диэн эрэнэбит.

Ийэбит Елена Семеновна Иванова 2020 сылга 95, аҕабыт Николай Михайлович Петров 2021 сылга 100 саастарын туолар ытык кэмнэринэн оҕолорун көбүлээһиннэринэн уонна ийэбит чугас дьүөгэтэ Лия Лаврентьевна кыһа Мария Петровна Евсеева-Кирилина көмөтүнэн "Дьонун ааккытыгар сүгүрүйэбит" кинигэ тахсыбыта. Түгүнүнэн туһунан, биһиги ийэлээх, аҕабыт үтүө ааттарын үйэтитиспит Мария Петровнаҕа бары оҕолор, сиэннэр, хос сиэннэр ааттарыттан кинигэбит күн сири көрөрүгэр көмөлөспүккэр дириг махталбытын тириэрдэбит.

Биһиги төрөппүттэрбит олон ааспыт дьонуннаах олохторо барыбытыгар үтүө холобур, дириг ытыктабыл, киэн туттуу буола туруоҕа.

Оҕолоро, сиэннэрэ.

- Редакция почтата -

Өбүгэлэрим туттубут тэриллэрэ

Мин өбүгэлэрим, хос эбэлэрим, эһэлэрим туттубут тэриллэрин туһунан кэпсэим. Биһиги дьэ кэргэнгэ туостан, мастан оҕоһуллубут араас иһиттэр бааллар.

Биһиги дьэбэ үс атахтаах чорооннор ыскаапка саамай көстөр сиргэ тураллар. Бу чорооннор хос-хос эбэм, эһэм саҕаттан бааллар эбит. Чорооннору ыһааха кымыс иһэргэ илдьэ сылдьаллара үһү. Хос-хос эбэм ыһаахтан чорооннорун илдьэ кэлэн, арылаан баран уура эбит.

Өссө туостан оҕоһуллубут саар ыаҕас баар. Саар ыаҕаска кымыһы, үрүг аһы куталлара. Кылынан тигиллибит буолан убаһаһы куттааха тохтубат. Саар ыаһаһы хос эбэм харыстаан уура сылдыбыт. Өссө иһиттэр иһит баар. Билигин эһэм биһиги өбүгэлэригэр иһиттэрэ диир.

Биһиги дьэ кэргэнгэ харыстаан уурулла сытар малынан иһиттэр массына буолар. Эбэм кэпсиринэн урут бу массына "Зингер" диэн эбит. Онтон "Госшвеймашина" диэн мааркала-

мыт. 1931 сылтан Подольскай механической собуокка онгорор буолбуттар. Бу массынанан хос эбэм үтүлүк, кэтинчэ, ыстааннары, ырбаахылары тигэр эбит.

Мин быйыл Бүлүү улуһун Үгүлээт оскуолаты ыһытты өрөспүүбүлүкэтэҕи научнай-практическай конференция "Өбүгэлэртэн кэлбит мал-сал, туттар тэрил" хайысхатыгар кыттан 3 иһиттэринэн дьулулуомунан наһараалланым.

Семен НИКОЛАЕВ.

Мин аатым Николаев Семен, П.С. Егоров аатынан Акана орто оскуолатын 2 кылааһын үөрэнээччитэбин.

Уопутун тарҕатар үтүө холобурдаах...

Бүгүнгү хаһыат "Уран уус" рубрикатагыр ыалдьытынан Таркаайы нэһилиэтин Бочуоттаах олохтооҕо, СӨ үлэтин бэтэрээнэ, Марха оскуолатыгар нуучча тылын уонна литературатыгар учууталынан үлэлээбит, Марха орто оскуолатын Бочуоттаах кинигэтин хаһаайына, "2008 сыл бастыг учуутала", норуот маастара Любовь Николаевна Васильева буолар.

Любовь Николаевна саха саабаата суох диэбиттигэр, тарбаҕар эргичи талааннаах буолан: оҕуруонан, туостан, хордуонкаттан онгоһуктары онорор, таңас кырадаһаннарыттан кыбытыктаан тигинэн дьарыктанар. Ол туоһунан аата-ахсаана суох сэртипикээттэринэн, Махтал, Туоһу сурдуктар кэрэһэлииллэр.

Кини хаһаангыттан ылсан бу үлэлэрин саҕалаабытын туһунан билиһиннэрэр:

- Мин 1974-1975 сс. Акана оскуолатыгар пионер баһаатайынан үлэлээбитим. Кэлин Марха оскуолатыгар учууталлаабытым. Бочуоттаах сынньаланна тахсан баран, 2010 сылтан бастаан оҕуруонан оһуордары тигэр буолбутум, онтон мулине сабынан, бисеринэн быһапкалыыр этим. Кэлин кыра суумкалары, хаппардары оҕуруонан симээн тигэр буолтум.

2016 сыллаахха түөлбөбит иһинэн сынньаланна оһуор кэллиэгэлэрбит кыттыһаннар, "Бэйбэрикээн" кулууп тэрийэн түмсүүбүтүн саҕалаабыппыт. Устунан нэһилиэккэ тахсан дьарыктанан барбыппыт. Үлэбит кэһэн, дьарыкпыт элбээн испитэ. Кэллиэгэбинэн үлэлэр баар буолбуттара. Саас, күһүн кыра быстапкалары тэрийэбит, араас тэрээһиннэргэ быстапканан кытан киирэгэтэрбит. Биһир сыл ыйдарынан тематической быстапканы түмэлбитигэр оноро сылдыбыппыт.

- **Любовь Николаевна, улахан үлэлэрдээххит да?**

- Бастакы улахан үлэм чаппараах, кычым тигитэ буолар. Барытын тимиринэн, оҕуруонан кииргэтэн тикпитим.

- **Кыбытылаах тигиһи хаһаангыттан саҕалаабыккыт?**

- Кырадаһынтан кыбытылаах тигиһи 2015 сылтан саҕалаабытым. Бастаан кыра паннолары тигэр этим. Кэлин улахан панно, үтүлүктээх сахалыы суумкалар, уостаах үтүлүк, суумкалар тигиллэн тахсан испиттэрэ.

Иистэнэргэ көхтөөх кулуубум кыргыттарын иискэ үөрэтэн иһэбин. Бары түмсэммит, биһир паннобут кытытынан кыбытылаабыппыт. Кыайыы 75 сылыгар анаан кыбытылаах панно тикпитим.

- **Туоһунан хаһан дьарыктанар буолбуккутуй?**

- Туостан ыаҕайа тигэргэ 2018 сыла холонон көрүүбэр бастакы ыаҕайам сатаммыта. Эдьийим, норуот маастара Антонова Мария

Васильева-Маанья тигэн бөлөхтөөн хаалларбыт ыаҕайаларын көрөн оһуор дьүөрэлээн тигэр этим. Дьүөгэлэрбин туос тигитигэр үөрэттим. Саас баҕалаахтары дьибэр мунһан туоспутун таһаастаан, кистэлэннэрин билэнэр бары ыаҕайа тигиниллэр. Туоһунан сувенир онорорго үөрэнэн, кыргыттар билигин да дьарыктаналлар.

- **Бу дьарыктаргыттан ордук ханныгы ордоробутуй?**

- Дьингэр кыбытылаах тигинэн дьарыктанарбын сөбүлүүбүн эрээри, таңас былыгыр аллергиялыыр буоламмын, биһирдэиккитэ тутабун. Онон, ордук оҕуруо тигиһи, хоруонканан сахалыы кииргэллэри онорорбун ордоробун. Онтуһунан билигин да дьарыктанарбын, сакаас ылан үлэлиибин.

Быйыл кыһын олус тымныы буолан, скандинавскай хаамыбытын тохтоон, дьибэ хаайтаран оһуор кэммитигэр таах оһуорбокко, хата, оҕуруонан мастары онорорго үөрэммитим. Кытай оҕуруотунан: хатын, талах, харыйа, сибэккилээх мастар, сакура, дьэдьээннээх хонуу тиспиттэн астынабын. Мань сэрэгэ, сахалыы илин кэбиһэр, бастына, өттүк симэзэ оноробун. Герданары (түөскэ кэтэр онгоһук) оҕуруонан илиибинэн тигэбин, ста-

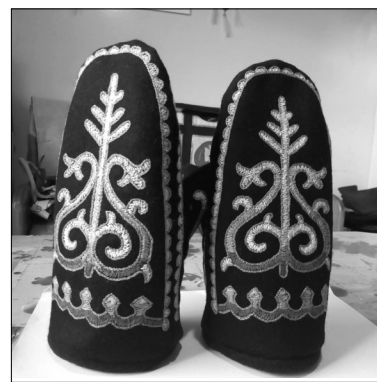

ногу туттабыппын. Гердан тигэр интэриһинэй тиэмэлээх буолан, киһи умсугуйан туран үлэлиир.

- **Хордуонкаттан үлэлэргит туһунан билиһиннэригэр.**

- 2019 с. түмсүүбүт иһинэн бары кумаабынан, хордуонунан шкатулка онорбуппуг. Талааннаах үөрэтээччибит Терентьева Н.В. билэн-көрөн биһигини үөрэтэр. Онтон сиэттэрэн, мин сиэннэрбэр хордуонтан сундуук онорбутум. Папье-машье технологиятын улахан вазалары, аттары онорбутум. Наар биһир тугартан киһи сылайар, ол иһин ааспыт сылтан аны баайынан дьарыктанан эрэбин.

- **Иискэ сыһаннааххит да?**

- **Любовь Николаевна, эһи аймахха илиһэригэр дьобурдаахтар, дьарыктаахтар бааллар этэ да?**

- Суруналыыс идэлээх аҕам Николай Васильевич Марха оһуор эрдэбинэ маһынан дьарыктанар этэ. Ийэм Степанида Ивановна күрүчүөгүнэн баайара. Улахан уолум Вячеслав Васильев эһэтин батан мас, Евгений тимир ууһа.

- **Соторутаагыта улуус баһылыга А.М.Иннокентьев уустары кытары көрүстэ, санааларынооһуорун иһиттэ. Уустар ордук тугу туруорсалаар эбиттэригэр?**

- Улуус баһылыга Алексей Михайлович Иннокентьев көрсүһүүтүгэр ыңгырыллан сылдыбытым. Тимир уустара Уус кыһатын киһинэн тэрийиэххэ, Хангалас, Сата уустарын бренд оноруохха диэн этии киллэрбиттэрэ.

Оттон мин бэйэм санаабынан улуус иистэннэннэрин барыларын биһиргэ киһини түмсүү баара буолар, аныгы үйэбэ куйаар ситимин нөһүгө бөлөх тэрийэн, уопут үлэстэр буоллар, бары улахан үлэни оноруо этибит диэн санаалаахпын.

Любовь Николаевна Васильева уус-уран тарбахтаах буолан, кырадаһынтан өһнөрү дьүөрэлээн тутан аттарылаах иискэ, туос онгоһук кистэлэннэрин үөрэтэн иһиттэри тигиһи, оҕуруонан оһуордаан-мандалаан тиспит үлэлэрин дьонго-сэргэбэ тарбагара үтүө холобур буолар.

Антонина СЕМЕНОВА.

- Үөрэҕири сыла -

Маар оскуолатыгар яблонялары оһуортулар

Маар орто оскуола 90 сыллаах үбүлүгүгэр анаан, бүтэһик чуроан кэмигэр быйылгы выпускниктара оскуола садыгар яблоня мастарын оһуордубуттары туһунан Маардаабы "Юла" медиакиин салайааччыта Туяра Петровна Никитина иһитиннэрэр.

Ол курдук мас оһуордугар выпускниктар Фадей Неустроев, Сергей Степанов, физкультура учуутала, сад үнээйитинэн сөбүлээн дьарыктанар "Цветущий яблоневый сад" бырайыак ааптара Афанасий Васильевич Семёнов, кылаас салайааччыта Нюргуяна

Николаевна Егорова уонна төрөппүттэр кытыннылар.

Быйыл оскуола үбүлүгүдээх сылыгар "Кыайыы" садыгар яблонялары бэлэх уунан оһуордубуттары туһунан "Цветущий яблоневый сад" бырайыак ааптара Афанасий Семёнов этэр:

- Тохсунньу ыйга СӨ Үөрэҕириитин министэриститэбэтэ уонна "Юные якутяне" ресурснай киһи кытары "Стандарт устройства образовательных учреждений РС(Я)" бырайыак онороннор, олоһо киллэрбиттэригэр, биһиги бастакынан киһэн далаһыннаах тэрээһингэ кыт-

тыбыппытынан киэн туттабыт, - диэн бэйэтин санаатын үлэһинэнэ.

Эрдэ бэлэмниллибит дьааларга выпускниктар яблонялары оһуортулар уонна өрөспүүбүлүкэ оскуолаһуордубуттары оһуордубуттары тупсаран онорууга кытталарыгар ыңгырдьылар.

Яблоняларга бириэмэтигэр уу кутааһын, көрүү-харайыы, сыыс отун үргээһин түргэнник ситэригэр күүс буоларын туһунан оһуор этэллэр.

Антонина СЕМЕНОВА.

В целях принятия дополнительных мер по предупреждению распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории муниципального района "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) в соответствии с Указом Главы Республики Саха (Якутия) от 15.05.2021 г. № 1854 "О внесении изменений в Указ Главы Республики Саха (Якутия) от 1 июля 2020 г. № 1293 " О режиме повышенной готовности на территории Республики Саха (Якутия) и мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19)", **распоряжаюсь:**

1. Внести в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" РС(Я) от 02 июля 2020 г. № 1025 "О режиме повышенной готовности на территории МР "Нюрбинский район" и мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19)" изменения, изложив его в следующей редакции:

"О режиме повышенной готовности на территории МР "Нюрбинский район" и мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19)"

В целях предупреждения дальнейшего распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19), обеспечения безопасного пропуска паводковых вод на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия), в связи с началом прохождения весеннего половодья распоряжаюсь:

1. Сохранить на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) режим повышенной готовности для органов управления сил и средств Нюрбинского звена Якутской территориальной подсистемы Единой государственной системы предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций.

2. При ухудшении санитарно-эпидемиологической обстановки по предложениям Главного государственного санитарного врача Республики Саха (Якутия) отдельными решениями Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) устанавливаются дополнительные ограничительные мероприятия (карантин) на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия).

3. Запретить на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) Республики Саха (Якутия):
 проведение досуговых, развлекательных, зрелищных, культурных, физкультурных, спортивных, просветительских, рекламных и иных мероприятий, а также оказание соответствующих услуг, в том числе в парках культуры и отдыха, торгово-развлекательных центрах, на аттракционах и иных местах массового посещения граждан; посещение гражданами зданий, строений, сооружений (помещений в них), предназначенных преимущественно для проведения указанных мероприятий (оказания услуг).

Проведение официальных спортивных мероприятий, включенных в Единый календарный план физкультурно-оздоровительных и спортивно-массовых мероприятий Нюрбинского района на 2021 год, допускается при согласовании с территориальным отделом Управления Роспотребнадзора по РС (Я) в Нюрбинском районе и оперативным штабом Нюрбинского района по противодействию распространения коронавируса (COVID 19), без зрителей и при соблюдении Регламента по организации и проведению официальных физкультурных и спортивных мероприятий на территории Российской Федерации в условиях сохранения рисков распространения COVID-19, утвержденного Минспортом России, Главным государственным санитарным врачом Российской Федерации 31 июля 2020 года.

Проведение основных районных мероприятий и мероприятий муниципальных образований Нюрбинского района, конференций, форумов, культурных, просветительских мероприятий допускается при согласовании с оперативным штабом Нюрбинского района по противодействию распространения коронавируса (COVID 19) и соблюдении рекомендаций территориального отдела Управления Роспотребнадзора по РС (Я) в Нюрбинском районе. При этом не допускается проведение указанных мероприятий:

в выходные, нерабочие праздничные дни; с участием более 50 человек.

Положения абзацев первого - третьего настоящего пункта не распространяются на территории населенных пунктов МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия), не имеющих круглогодичного автотранспортного сообщения, в случаях участия в указанных мероприятиях не более 50 человек.

4. Обязать граждан, проживающих (пребывающих) на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия), соблюдать требования, установленные Правилами поведения, обязательными для исполнения гражданами и организациями при введении режима повышенной готовности в связи с угрозой распространения новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории Республики Саха (Якутия), утвержденными Указом Главы Республики Саха (Якутия).

5. Гражданам сообщать о контактах с больными новой коронавирусной инфекцией (COVID-19), а также ставшую известной информацию о лицах, контактировавших с больными новой коронавирусной инфекцией (COVID-19), иную информацию о нарушениях требований настоящего распоряжения по единому номеру вызова экстренных оперативных служб "112", горячая линия Оперативного штаба Нюрбинского района по противодействию распространения коронавируса (COVID 19) "8(41134)2-25-16", Call-центр Нюрбинского района "8914-234-42-31", горячая линия ГБУ РС(Я) "Нюрбинская ЦРБ" "8-800-550-70-66".

6. Рекомендовать работникам медицинских организаций во вне-рабочее время исключить контакты с иными лицами, за исключением совместно проживающих членов семьи.

7. В целях контроля за соблюдением режима самоизоляции (изоляция) по назначению медицинских организаций государственной системы здравоохранения Республики Саха (Якутия) или в соответствии с постановлениями санитарных врачей применять в отношении лиц, контактировавших с лицами, инфицированными новой коронавирусной инфекцией (COVID-19), и совместно проживающих с ними лиц, а также в отношении лиц, обязанных соблюдать режим самоизоляции (изоляции), технологию электронного мониторинга местоположения гражданина в определенной геолокации, в том числе с использованием технических устройств и (или) программного обеспечения.

8. Электронный мониторинг местоположения гражданина в определенной геолокации, в том числе с использованием технических устройств и (или) программного обеспечения, в соответствии с пунктом 7 настоящего распоряжения осуществляется в порядке, установленном Министерством инноваций, цифрового развития и информационных технологий Республики Саха (Якутия).

9. Родителям (законным представителям) принять меры по ограничению нахождения лиц, не достигших возраста 18 лет, в местах общего пользования, пребывание в которых может причинить вред здоровью несовершеннолетних.

10. В целях дополнительного контроля и сохранения здоровья несовершеннолетних лиц в каникулярное и иное время:

1) родителям (законным представителям) уведомлять администрацию муниципальных образований Нюрбинского района в день прибытия на территории муниципальных образований Нюрбинского района, не являющихся местом их постоянного проживания;

2) главам муниципальных образований Нюрбинского района: вести учет несовершеннолетних лиц, прибывающих и находящихся на территории муниципальных образований Нюрбинского

РАСПОРЯЖЕНИЕ №872

от 17 мая 2021 г.

О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" РС(Я) от 02 июля 2020 г. № 1025 "О режиме повышенной готовности на территории МР "Нюрбинский район" и мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19)"

района в каникулярное и иное время; совместно с ГБУ РС(Я) "Нюрбинская ЦРБ" (Павлова Н.Н.) и МКУ "Управление образования Нюрбинского района" (Аргунова А.П.) обеспечить профилактическое медицинское наблюдение за несовершеннолетними лицами, прибывающими и находящимися на территории муниципальных образований Нюрбинского района в каникулярное и иное время, в том числе с привлечением медицинских работников дошкольных образовательных организаций и общеобразовательных организаций, в течение 14 календарных дней со дня прибытия.

11. Главному врачу ГБУ РС(Я) "Нюрбинская ЦРБ" (Павлова Н.Н.):

1) организовать работу медицинских организаций с приоритетом оказания медицинской помощи на дому лихорадящим больным с респираторными симптомами при отсутствии по месту жительства таких граждан амбулаторных центров лечения новой коронавирусной инфекции (COVID-19), а также пациентам старше 60 лет, детям до года, в целях чего обеспечить усиление выездной амбулаторной службы сотрудниками отделений профилактики, физиотрической службы и клиническими ординаторами образовательных организаций высшего образования;

2) обеспечить готовность медицинских организаций, осуществляющих медицинскую помощь стационарно и амбулаторно, оказывающих скорую медицинскую помощь, к приему и оперативному оказанию медицинской помощи больным с респираторными симптомами, отбору биологического материала для исследования на новую коронавирусную инфекцию (COVID-19);

3) обеспечить забор биологического материала для лабораторного обследования и госпитализацию в медицинские организации, осуществляющие стационарную помощь инфекционным больным, в соответствии с показаниями по Временным методическим рекомендациям "Профилактика, диагностика и лечение новой коронавирусной инфекции (COVID-19)", утвержденным Министерством здравоохранения Российской Федерации;

4) обеспечить соблюдение противоэпидемиологического режима в стационарах лечебно-профилактических учреждений;

5) обеспечить соблюдение режима инфекционного стационара в медицинских организациях, оказывающих стационарную помощь больным с подозрением на новую коронавирусную инфекцию (COVID-2019);

6) организовать лабораторную диагностику новой коронавирусной инфекции (COVID-2019) подведомственными медицинскими организациями, имеющими санитарно-эпидемиологическое заключение на работу с возбудителями III - IV группы патогенности с использованием методов, не предполагающих выделение возбудителя, соответствующие условия работы и обученный персонал.

12. ГКУ РС(Я) "УСЗиНТ" (Находкина И.А.), Управление финансов Нюрбинского района РС(Я) (Семенова А.И.) обеспечить своевременную выплату всех видов социальных выплат.

13. МКУ "Управление по молодежной политике" (Неустров А.М.) организовать работу волонтерских групп в целях оказания помощи гражданам пожилого возраста, соблюдающим режим самоизоляции, а также организовать при необходимости совместно с общественными организациями оказание мер поддержки лицам, соблюдающим режим самоизоляции.

14. Управление экономики МР "Нюрбинский район" (Мярякин Э.Н.) вести еженедельный мониторинг цен по перечню социально значимых продовольственных товаров первой необходимости, утвержденному постановлением Правительства Российской Федерации от 15 июля 2010 г. № 530.

15. Государственным и муниципальным учреждениям, организациям независимо от форм собственности, предоставляющим услуги населению, рекомендовать предоставление услуг в электронной форме, а также по предварительной записи, установить режим работы с учетом необходимости дезинфекции помещений с установленной периодичностью.

16. Органам местного самоуправления Нюрбинского района осуществлять сбор и направлять в оперативный штаб по недопущению распространения на территории Республики Саха (Якутия) коронавирусной инфекции (COVID-19) ежедневно до 12.00 часов оперативную информацию по работникам, привлекаемым работодателями из других субъектов Российской Федерации.

17. Органам местного самоуправления муниципальных образований Нюрбинского района (по согласованию), государственным учреждениям Республики Саха (Якутия) и муниципальным учреждениям (по согласованию) предусмотреть в коллективных договорах дополнительные дни отдыха с сохранением заработной платы в день и один день после дня получения вакцины от новой коронавирусной инфекции (COVID-19).

18. Комиссии по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности Нюрбинского района:

1) обеспечить координацию действий органов местного самоуправления Нюрбинского района и организаций независимо от форм собственности;

2) обеспечить безопасный пропуск весеннего половодья на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия).

19. Рекомендовать всем работодателям, осуществляющим деятельность на территории МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия):

1) при применении вахтового метода работы оптимизировать количество работников, привлекаемых из других субъектов Российской Федерации, увеличить продолжительность вахты в установленном порядке и организовывать прибытие работников рейсами по договору фрахтования воздушного судна (чартерными рейсами);

2) при наличии возможности и с учетом необходимости обеспечения непрерывного функционирования отдельных организаций перевести работников на дистанционную форму работы;

3) воздержаться от направления работников в служебные командировки на территории иностранных государств и в регионы Российской Федерации с неблагоприятной ситуацией в связи с распространением новой коронавирусной инфекции (COVID-19), от проведения мероприятий с участием иностранных граждан, а также участия в таких мероприятиях;

4) проводить рабочие совещания и заседания коллегиальных органов в дистанционной форме;

5) осуществлять в приоритетном порядке перевод работников в возрасте старше 65 лет и работников, имеющих хронические заболевания и состояния иммуносупрессии, перечень которых утвержден правовым актом Главы Республики Саха (Якутия), беременных жен-

щин при сроке 22 и более недель беременности на дистанционный режим исполнения трудовых обязанностей, а при невозможности такого перевода предоставлять работникам ежегодные оплачиваемые отпуска или отпуска без сохранения заработной платы по согласию сторон в соответствии с трудовым законодательством;

6) предоставлять дополнительные дни отдыха с сохранением заработной платы работникам в день получения и один день после дня получения вакцины от новой коронавирусной инфекции (COVID-19).

20. Рекомендовать руководителям предприятий общественного питания обеспечить иммунизацию работников против новой коронавирусной инфекции (COVID-19).

21. Общественным объединениям воздержаться от организации публичных мероприятий.

22. Рекомендовать организациям, предоставляющим услуги сотовой связи и услуги по предоставлению доступа к информационно-телекоммуникационной сети Интернет, продолжить предоставление своих услуг гражданам старше 65 лет при нулевом или отрицательном балансе.

23. Главам муниципальных образований Нюрбинского района: обеспечить неукоснительное соблюдение санитарно-эпидемиологических требований при захоронении тел умерших от новой коронавирусной инфекции (COVID-2019);

2) принять меры в рамках полномочий, установленных действующим законодательством Российской Федерации, по обеспечению исполнения положений настоящего распоряжения на территории муниципального района "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия);

3) использовать информационную систему выдачи QR-кодов в целях подтверждения права на передвижение лиц при введении ограничительных мероприятий (карантина) на территории муниципальных образований Нюрбинского района.

24. Установить, что распространение новой коронавирусной инфекции (COVID-19) является в сложившихся условиях чрезвычайным и непредотвратимым обстоятельством, повлекшим введение режима повышенной готовности в соответствии с Федеральным законом от 21 декабря 1994 г. № 68-ФЗ "О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера", который является обстоятельством непреодолимой силы.

25. За нарушение требований Указа Главы РС(Я) от 01.07.2020 г. № 1293 предусматривается административная ответственность, установленная законодательством об административных правонарушениях.

26. Признать утратившими силу:

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 17 марта 2020 г. № 377 "О введении особого санитарно-эпидемиологического режима на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 18 марта 2020 г. № 382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 19 марта 2020 г. № 398 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19);

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 26 марта 2020 г. № 434 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 28 марта 2020 г. № 445 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 31 марта 2020 г. № 455 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 04 апреля 2020 г. № 483 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 30 апреля 2020 г. № 663 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

пункт 1 распоряжения Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 11 мая 2020 г. № 712 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

пункт 1 распоряжения Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 01 июня 2020 г. № 826 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

пункт 1 распоряжения Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 13 июня 2020 г. № 924 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

Распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 20 июня 2020 г. № 963 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

пункт 1 распоряжения Главы МР "Нюрбинский район" Республики Саха (Якутия) от 26 июня 2020 г. № 990 "О внесении изменений в распоряжение Главы МР "Нюрбинский район" от 18.03.2020 г. №382 "О дополнительных мерах по противодействию распространению новой коронавирусной инфекции (COVID-19) на территории МР "Нюрбинский район";

27. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

28. Настоящее распоряжение вступает в силу с 2 июля 2020 года.

29. Опубликовать настоящее распоряжение в официальных средствах массовой информации.

Глава А.М. ИННОКЕНТЬЕВ.

За выходные выявлен 1 новый случай заболевания коронавирусной инфекцией (г. Нюрба).

В настоящее время продолжают лечиться 16 пациентов: из них на амбулаторном лечении - 10, на стационарном лечении - 6 пациентов.

- г.Нюрба - 7;
- с.Антоновка - 3;
- с.Нюрбачан - 3;
- с.Хатын-Сысы - 1;
- с.Малыкай - 2.

Об эпидемиологической ситуации в Нюрбинском районе по состоянию на 25.05.2021 (утро)

В 2021 году летальных исходов в стационарах инфекционных - 12, из них в стационаре г.Мирный - 9, в г. Якутске -1, Нюрба - 2.

Call-центр Нюрбинского района - 8914-234-42-31

Круглосуточная горячая линия Опера-

тивного штаба - 8(41134) 2-25-16
 Телефон горячей линии Нюрбинской ЦРБ 8-800-550-70-66

Уважаемые жители Нюрбинского района!

Призываем строго соблюдать все санитарно-эпидемиологические меры, режим

самоизоляции гражданами старше 65 лет, с хроническими заболеваниями.

Мы должны понимать, что соблюдение санитарно-эпидемиологических требований является сейчас одним из самых эффективных способов предохранения от заболевания коронавирусной инфекцией.

Берегите себя, здоровье близких, родных, старшего поколения!

Оперативный штаб Нюрбинского района.

Оройуон ветстанциятыгар үлээли сырыттаһына, начальнигы С. Дмитриев...

Итиннэ олобуран бэйэбит кыахпыт иһинэн музей тэринэн барбыппыт, музейга септөөх матырыйааллар, актыылары...

Уруккуну умуннаххыт...

музейбит үлэлээн бүппүтэ. Ол кэннэ син элбэх сыл-хонук ааста даһаны музей сүһүө...

буолоу дуо, син ол-бу сурук-бичик элбэх буолаһа, чабылана соһус эттэххэ Минатом...

дэ үйэлэммитэ. Киһиргэннэхпинэ, Ильич биһики бэлэмнээн биэрбит үлэбит суола-иһиэ...

"Чыккымай ингибит" диэбиккэ дылы, харчы суох диэн хаарыан көлөһүммүт сүтэригэр...

А. ФЕДОРОВ, урукку үлэбит. Ньурба к.

МВД сообщает

Осторожно: мошенники

После разговора с лжесотрудником банка жительница г.Нерюнгри лишилась более 1,5 миллиона рублей.

57-летняя нерюнгринка рассказала сотрудинкам полиции, что ей позвонил неизвестный с номера +7-499-111-65-37...

Звонивший убедил женщину, что необходимо снять все денежные средства с карты и перевести на специальные счета...

Женщина отправилась к банкомату, расположенному в одном из магазинов, и стала переводить деньги...

щается с мошенниками, однако потерпевшую это не остановило, и она продолжила осуществлять переводы.

Но даже когда заявительница выполнила все действия, аферист не остановился и продолжил вводить её в заблуждение.

Ни в коем случае не переводите на незнакомые счета денежные средства и не совершайте никаких финансовых операций по указанию незнакомых лиц...

Помните, завтра они позвонят вам!

ГИМС предупреждает

О мерах безопасности детей в летний период, предупреждению гибели детей на воде

Лето - прекрасная пора для отдыха, а вода - чудесное средство оздоровления организма. Но купание приносит пользу лишь при разумном ее использовании.

Не рекомендуется купаться ранее, чем через 1,5 часа после еды. Не следует входить в воду уставшим, разгоряченным или вспотевшим.

НЕОБХОДИМО ПОМНИТЬ:

- купаться можно только в разрешенных местах;
- нельзя нырять в незнакомых местах;
- не следует купаться в заболоченных местах...

ПРАВИЛА ПОВЕДЕНИЯ ДЕТЕЙ НА ВОДЕ

- Когда купаешься, поблизости от тебя должны быть взрослые;
- нельзя играть в тех местах, откуда можно упасть в воду;
- не заходи на глубокое место...

ОКАЗАНИЕ ПОМОЩИ ТОНУЩЕМУ ЧЕЛОВЕКУ

Бросьте тонущему человеку плавающий предмет, ободите его, позвоните помощи. Добираясь до пострадавшего в плыв, учитывайте течение реки.

ПРИ ПОПАДАНИИ ЖИДКОСТИ В ДЫХАТЕЛЬНЫЕ ПУТИ

положите пострадавшего животом на согнутое колено; проведите очистку от слизи, слюны носовой полости и носоглотки; путем сдавливания грудной клетки удалите воду...

ПОМНИТЕ!

Нарушение правил безопасного поведения на воде - это главная причина гибели людей, в том числе детей.

Единственный телефон спасения: "01" (при наборе с мобильного телефона - "101" / "112").

ЕФРЕМОВА КА., инспектор по основной деятельности Центра ГИМС России по РС (Я).

Программа НВК Саха

Понедельник 31.05.2021
06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастыг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Эр Бэрдэ 12+ 16:45 - Репортаж 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа киһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Олох үһүгэр 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа киһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Олох үһүгэр 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Эл Иитэ 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Пятница 04.06.2021
06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастыг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Геван 12+ 16:45 - К Дню защиты детей 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Олох үһүгэр 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа киһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Эл Иитэ 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Олох үһүгэр 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Суббота 05.06.2021
06:00 - Золотой фонд 12+ 07:00 - Саха итэҕэлэ 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Бастыг клип 12+ 08:15 - Просто вкусно 12+ 09:15 - Истинг илдыт 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Аал-луук мас 12+ 11:00 - Саха сатаабата суох 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Кэрэ кэпсээн 6+ 13:30 - "Якутия" 12+ 13:45 - Готовим вкусно 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - ТВ-спорт 6+ 18:00 - "Якутия" 12+ 18:15 - Истинг илдыт 6+ 19:00 - Көмүс түгэн 6+ 19:45 - Охота и рыбака в Якутии 12+ 20:15 - Дойдум дьоно 6+ 20:30 - "Якутия" 12+ 20:45 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 21:15 - Сахалы киһэ 12+ 22:45 - Ырыа киһэтэ 6+ 00:00 - "Якутия" 12+ 00:15 - Просто вкусно 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 02:45 - Күөрчэх-шоу 12+ 03:30 - Кэрэ кэпсээнэ 6+ 04:45 - Бастыг клип 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Воскресенье 06.06.2021
06:00 - Золотой фонд 12+ 07:00 - Саха сатаабата суох 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Будем вместе 12+ 08:15 - Чөл буолуох! 12+ 09:15 - Истинг илдыт 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Эл Иитэ 12+ 11:00 - Саха сатаабата суох 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Ис сүрэхтэн 6+ 13:30 - Итоги недели 12+ 14:00 - Интеллектуальная игра 12+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Интеллектуальная игра 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - ТВ-спорт 6+ 17:30 - К Пушкинскому дню 6+ 18:00 - "Якутия" 12+ 18:15 - Истинг илдыт 6+ 19:00 - Моя Якутия 12+ 19:30 - Бастыг клип 12+ 19:45 - Клевая рыбака 12+ 20:15 - Якутия. 20 лет в 21 веке 12+ 20:30 - Итоги недели 12+ 21:00 - Спектакль 12+ 23:00 - Кэн-сизэр 6+ 00:00 - "Якутия" 12+ 00:15 - Чөл буолуох! 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бай 12+ 02:45 - Эр Бэрдэ 12+ 03:15 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 03:45 - Ис сүрэхтэн 6+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Вторник 01.06.2021
06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастыг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - В эфире филармония Якутии 12+ 16:45 - Репортаж 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа киһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Среда 02.06.2021
06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Дойдум дьоно 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастыг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - В эфире филармония Якутии 12+ 16:45 - Репортаж 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ 12+ 19:00 - "Якутия" 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - "Саха Сирэ" 12+ 21:00 - Ырыа киһэтэ 6+ 22:00 - Тизэргэн 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Аал-луук мас 12+ 23:45 - Бастыг клип 12+ 00:00 - Талбан 12+ 01:15 - Документальный фильм 12+ 02:00 - Бастыг клип 12+ 02:15 - Итоги дня 12+ 02:45 - "Тэтим" радио 6+ 03:45 - Аал-луук мас 12+ 04:30 - Хранители времени 12+ 05:00 - Подворье 12+ 05:30 - Тизэргэн 12+

Четверг 03.06.2021
06:00 - Санга күн 6+ 07:00 - Утро Якутии 6+ 08:00 - Санга күн 6+ 10:00 - "Якутия" 12+ 10:15 - Якутск сегодня 12+ 11:00 - Тизэргэн 12+ 11:30 - Подворье 12+ 12:00 - "Якутия" 12+ 12:15 - Асчыттар 12+ 13:00 - Репортаж 6+ 13:15 - Актуальное интервью 12+ 13:30 - "Саха сирэ-Якутия" 12+ 14:00 - "Тэтим" радио 6+ 15:00 - "Якутия" 12+ 15:15 - Бастыг клип 12+ 15:30 - Документальный фильм 12+ 16:15 - Үүтээн кэпсээнэ 12+ 16:45 - Дойдум дьоно 6+ 17:00 - Тизэргэн 12+ 17:30 - Подворье 12+ 18:00 - "Саха сирэ" 12+ 18:15 - Сэһэн сирэ

График проведения освидетельствования маломерных судов в Нюрбинском районе

Нюрба, Антоновка, Нефтебаза - 1-2 июня 2021 года р.Виллой, Амакинский причал. Кюндяда - 3 июня 2021 года р.Виллой, Кюндядинский причал. Жархан, Маар, Киров, Егольша - 4 июня 2021 года р. Марха, Жарханский причал. Малькай, Мальджегар - 8 июня 2021 года р. Марха Малькайский причал.

Виллойское отделение Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я).

Махтанабыт

Сүлэ олохтооҕо СТЕПАНОВ Иван Капитонович (Уйбаанка) олохтон күрэммитэ ыам ыйын 27 күнүгэр номнуо 40 хонуна. Саамай ыарахан кэмээр күүс-көмө буолбут бииргэ төрөөбүттэргэбэр, чуолаан бырааппытыгар Иванов Сергей Сергеевичка, кини ийэтигэр Мария Максимовнаа уонна кини оҕолоругар Галяба, Таняба, үлэлиир тэрилтэм Сүлэ оскулатын кэлэктибигэр, чуолаан дириэктэрбэр Тобонов И.Г. уонна профком бэрэссэдээтэлигэр Петров Н.В. уонна чугас дьүөгэлэриим Татьяна Афанасьевнаба, Вален-

тина Николаевнаба, Мария Ивановнаба уонна Альбина Васильевнаба, Сүлэм олохтоохторугар, ыалларбар ыарахан кэмгэ күүс-көмө буолбуккутугар барба махтал. Тапталлаах уолаттарбар, кыргыттарбар уонна кийииттэргэ эмиз улахан махталбын тирээбим. Уйбаанка аймахтарыгар эмиз улахан махтал. Дьоллоох буолун, ыарыы ыалласпатын, этэнгэ буолун!

Махталы кытта кэргэнэ Татьяна Николаевна уонна оҕолоро.

Считать недействительным утерянное свидетельство об окончании ГБПОУ РС (Я) "Нюрбинский техникум" № В 332400241308, С332400241319, выданный в 2015 году на имя СТЕПАНОВА Александра Александровича.

— Кэриэстэбил —

Кини эмиэ айылбаттан айдарыылаах кини этэ...

тэ уонна чинчийээччигэ Владимир Семенович Лосотов култуура эйгэтигэр алта уон сыл ордуна бэриниилээхтик үлээтээн, бу эйгэбэ дьонуннаах кылаатын киллэрбитэ. Кинини билэр дьоннор "Оһуокай профессора" диин ааттыыллара.

ахсаана биллибэт. Ити баарабай үлэлэрин түмүгүнэн кизэн эйгэбэ бэчээтээнэн тахсыбыт "Айылбаттан айыллыбыт талааннар" (үс чаастаах оһуокай антологията), "Күөх Ньурба тойуктаах оһуокай", "Төрүт үгэни үйэтитээччи фольклорист" диин ааттаах кинигэлэр буолаллар. Дьэ, бу буолар дьыннээх үлэ диин!

түүнгү оһуокай түмүктэммитин кээнэ биридэ кэлээччи. Бүтэһиктээхтик сьылдыбыт ыһааба 2019 сыл, сааһа 86 этэ. Эмиэ идэтинэн күнү быһа оһуокайдыгыгар устубута, дүүллүүр сүбэ хамыһыһыатыгар үлээбэбит. Икки күннээх ыһааха икки атабар турбутунан сьылдыбыта. Итинник кыанарын көрөн урут К.Д. Уткин: "Аһан олох марафонец буолуон сөптөөх кини" - диибиттээх.

Күндү кинибит, аһам, эһэбит, хос эһэбит, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Арасьыһа културатын туйгуна, СӨ културатын үтүөлээх үлэһитэ, СӨ културатын туйгуна, Ньурба оройуонун, куоратын, Малдьагар, Чаппанда нэһиликтэрин Ытык олоһоһо, СӨ Бочуоттаах кырдыаһа **ЛОСОТОВ Владимир Семенович** Орто дойдуга олуттан туорабыта ыам ыйын 22 күнүгэр 40 хонугун туолбута.

Эдьийбит кэриэтэ истинник саныыр убаастыыр кинибит, Хангалас нэһилиэтин олоһоһо, олоһо оһуу тардыһылаах, көхтөөх, сатабыллаах, дьаһаллаах Далбар хотун **ВАСИЛЬЕВА (ВИНОКУРОВА) Розалия Иннокентьевна** уһун ыарахан ыарыһтан күн сириттэн күрэммитинэн оһолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар бэйэбит дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Күндү кийиһипитигэр Эмма Дмитриевна таптыыр кэргэнэ, оһолоругар Дианаба, Олекка, Машаба, Дуняба, сизнэригэр Юрийка таптааллаах аһалара, эйбэс эһэлэрэ Түмүк нэһилиэтин олоһоһо, "Марха" соһуос сылаан сырылаах ыраах айан соһуора, мындыр өйдөөх, сатабыллаах илиилээх техника араас көрүнгүн луохтуура, Түмүк нэһилиэтин дьаһалатын доводоз баһтын үлээтэч соһуора, илилээх дьибэ кэргэн дурдата-хаһхата, аһа баһыһа

Мэнгэдэк нэһилиэтин олоһоһо, убаастыыр күтүөпүт **ИВАНОВ Алексей Николаевич** соһуучу маһыан күн сириттэн барбытынан кэргэнэ Шурба, уола Оһуоскэбэ, кийиһипитигэр, сизнэригэр дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Истинник саныыр, ытыктыыр таайыт, Хорула төрүт олоһоһо, байнаһылаах булчут, эһэбэ оһо аһата, эһэтэ, хос эһэтэ, үлэ, тыыл бэтэрээнэ **ФЕДОРОВ Николай Иванович** ыарахан ыарыһтан 91 сааһыгар күн сириттэн күрэммитинэн оһолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын биллэрбэбит.

Биридэ үөрэммит, үөскээбит оһо сааспыт дьуөгэтигэр Валиба таптааллаах балта **Розалия Иннокентьевна** уһун ыарахан ыарыһтан күн сириттэн күрэммитинэн оһолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар бэйэбит дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит, ыар аһыһытын үлээбэбит. Кытаатын, тулуйун. Төрөөбүтү сирин буора сылаас суорбан, сымнаас сьтык буолуохтэ.

Мэнгэдэк нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, СӨ културатын туйгуна, "Утум" аһа саастаахтар түмүгүлэрин сүбэһит, көхтөөх кинибит **ИВАНОВ Алексей Николаевич** эмискэ биһиги кэккэбипиттэн туорабытынан кэргэнэ Алешкаба, кийиһипитигэр Анжеликаба, сизнэригэр дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Мэнгэдэк нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, СӨ културатын туйгуна, "Утум" аһа саастаахтар түмүгүлэрин сүбэһит, көхтөөх кинибит **ИВАНОВ Алексей Николаевич** эмискэ биһиги кэккэбипиттэн туорабытынан кэргэнэ Алешкаба, кийиһипитигэр Анжеликаба, сизнэригэр дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Күндүтүк саныыр, ытыктыыр убайыт, Хорула нэһилиэтин кырдыаһа олоһоһо, үлэ, тыыл бэтэрээнэ **ФЕДОРОВ Николай Иванович** (Тулдук Ньукулэй) 91 сааһыгар уһун ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барбытынан оһолоругар Иванга, Раһаба, Николайга, Мартаба, Алексейга, Натаһаба, кинилэр дьибэ кэргэттэригэр дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит, аһыһытын тэнгэ үлээбэбит.

Күндүтүк саныыр дьуөгэбитигэр Васильева Варвара Краснославоһа таптааллаах ийэтэ **ВАСИЛЬЕВА Розалия Иннокентьевна** ыарахан ыарыһтан күн сириттэн туорабытынан дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Ытыктыыр, таптыыр, күндүтүк саныыр күтүөпүт, Түмүк нэһилиэтин олоһоһо **НИКОЛАЕВ Юрий Иванович** 60 сааһыгар соһуучу ыарахан ыарыһтан улаханньык курутууһун туһаан кыһыһытыгар Эммаба, оһолоругар Дианаба, Олеккаба, Машаба, Дуняба, сизнигэр Юрийка, бары чугас дьонунгар кутурбаммытын тирээбэбит.

Мэнгэдэк нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, СӨ културатын туйгуна, Мэнгэдэк нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, ЖЖХ бэтэрээн маастара, үлэ бэтэрээнэ, Мэнгэдэктээһи нуруодунай тыһаатыр артыһына, сыһа бэтэрээнэ **ИВАНОВ Алексей Николаевич** соһуучу олоһон туорабытынан дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Хангалас нэһилиэтин олоһоһо, үлэ бэтэрээнэ, таптааллаах ийэ, эбээ **ВАСИЛЬЕВА Розалия Иннокентьевна** уһун ыарахан ыарыһтан күн сириттэн күрэммитинэн оһолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар чугас дьонунгар, дьуөгэлэригэр дьиринг кутурбаммытын биллэрбэбит.

Күндү дьуөгэбит. Хангаластааһы "Алаас Хотуна" эбээлэр түмүгүлэрин көхтөөх эбэтэ **ВАСИЛЬЕВА Розалия Иннокентьевна** ыарахан ыарыһтан соһуумардык олоһон туорабытынан оһолоругар, сизнэригэр, биридэ төрөөбүттэригэр, чугас дьонунгар кутурбаммытын холбуубут.

Түмүк нэһилиэтин олоһоһо **МАТВЕЕВ Михаил Иванович** соһуучу күн сириттэн барбытынан кэргэнэ, оһолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын биллэрбэбит.

Мэнгэдэк нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, СӨ културатын туйгуна, Мэнгэдэк нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, ЖЖХ бэтэрээн маастара, үлэ бэтэрээнэ, Мэнгэдэктээһи нуруодунай тыһаатыр артыһына, сыһа бэтэрээнэ **ИВАНОВ Алексей Николаевич** соһуучу олоһон туорабытынан дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит.

Хангалас нэһилиэтин олоһоһо, ыал таптааллаах ийэтэ, эбээтэ **ВАСИЛЬЕВА Розалия Иннокентьевна** ыарахан ыарыһтан күн сириттэн туорабытынан оһолоругар, сизнэригэр, аймактарыгар дьиринг кутурбаммытын биллэрбэбит.

Күндүтүк саныыр, өрүү холобор онгостор убайыт, таптааллаах таайыт **ИВАНОВ Алексей Николаевич** бу дьыл ыам ыйын 22 күнүгэр эмискэ күн сириттэн күрэммитинэн кийиһипитигэр дьиринг кутурбаммытын тирээбэбит, аһыһытын тэнгэ үлээбэбит.

Убаастыыр кэлиэгэбит, СӨ ОдьКХ Ньурбастааһы филиалына Хатыы учаһатар өр сыллара үтүө суобастаахтык маастарынан үлээбэбит, Хатыы нэһилиэтин Бочуоттаах олоһоһо, култура туйгуна **ИВАНОВ Алексей Николаевич** күн сириттэн барбытынан кэргэнэ Алешкаба, кийиһипитигэр Анжеликаба, сизнэригэр, бары чугас дьонунгар дьиринг кутурбаммытын биллэрбэбит.

Убаастыыр күтүөбүт, Хангалас нэһилиэтин олоһоһо, СӨ үөрэһипитин туйгуна, педагогическай үлэ бэтэрээнэ **РОЖИН Иннокентий Герасимович** уһун ыарахан ыарыһтан ыам ыйын 21 күнүгэр олоһон туорабытынан эдьийбитигэр Нина Николаевнаба, оһолоругар, сизнэригэр, аймак-билэ дьонунгар кутурбаммытын тирээбэбит, аһыһытын тэнгэ үлээбэбит.

"Кытылык" култуура кинигэр, Киинэммит библиотечнай систиэмэ, Ньурба 1 №-дээх оскуолатыгар, ЦДОТ, оройуоннааһы үөрэһипити салаатын профкомугар, култуура үлэһипиттэрин профсоюзун рескомун урукку бэрэссэдээтэлигэр Николэев Данил Ивановичка, оройуоннааһы бэтэрээннэр Сэбиэттэрин бэрэссэдээтэлигэр Олесова Татьяна Прокопьевнаба, куорат дьаһалтатын баһыһытын солбуйааччытыгар Куличкина Мария Константиновнаба, СӨ үтүөлээх артыһыһытыгар Лукинова Алевтина Ивановнаба, күндү дьуөгэлэрбэр уонна чуолаан биһиги сүтүкпүтүн тэнгэ үлээбипит паапам кэлиэгэлэригэр: Ноёва Маргарита Романовнаба, Лазарева Альбина Афанасьевнаба, Степанова Елена Руслановнаба, Павлова Ирина Ивановнаба, Камилова Айталыһаба, Семенов Айаал Прокопьевичка, Попов Иван Ивановичка итин-истин маһтал тыллартын тирээбэбит. Владимир Семенович чугас таһаарыһын уолугар Танхаров Леонид Ивановичка күүс-көмө буолбуккар маһанабыт.

Кыһа, сизнэригэр, хос сизнэригэр.

Table with 5 columns and multiple rows containing biographical information and tributes to individuals like Maria Maksimovna, Nikolai Ivanovich, and others.

General information block including contact details for the publisher, phone numbers, and address in Neryungakh.

